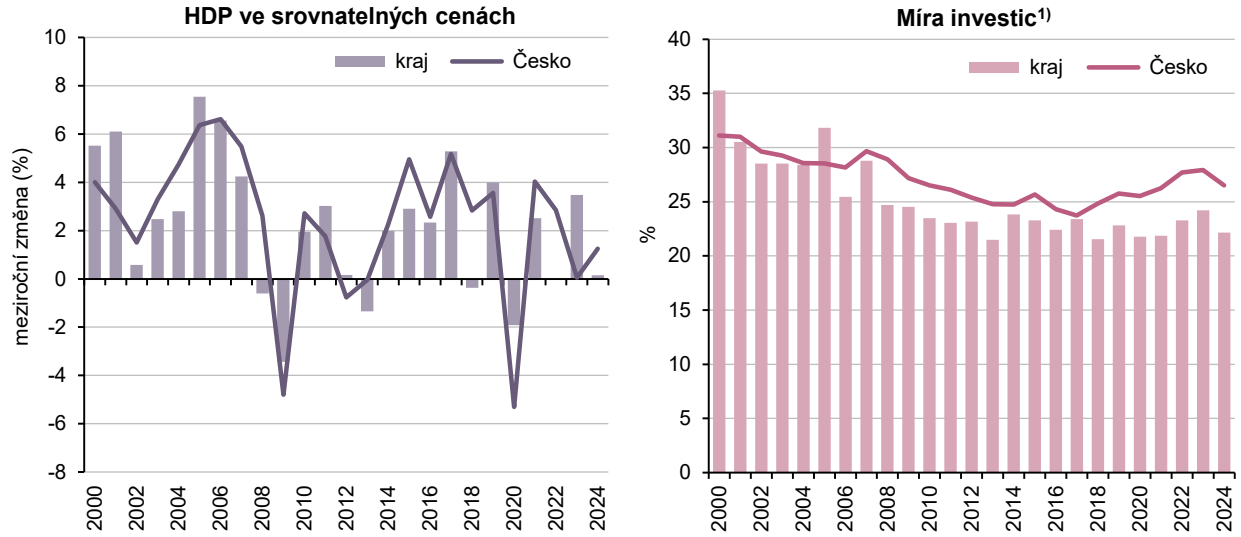
3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

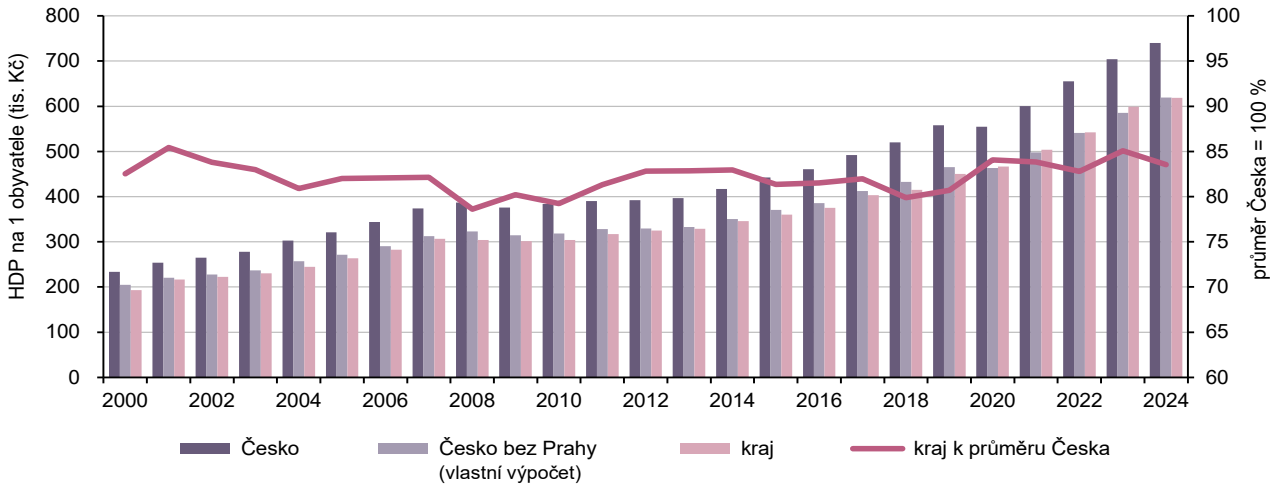
V regionálním HDP na obyvatele je Vysočina na 7. místě mezi kraji.

Celková výkonnost ekonomiky kraje je měřena pomocí souhrnných ukazatelů (hrubá přidaná hodnota, hrubý domácí produkt, tvorba fixního kapitálu, disponibilní důchod domácností). Hrubý domácí produkt v běžných cenách v Kraji Vysočina stejně jako v celé České republice ve sledovaném období rostl. Vývoj ve stálých cenách byl obdobný až do roku 2020, kdy na Vysočině došlo k meziročnímu snížení HDP o 1,6 %. V letech 2021 a 2022 již HDP meziročně rostl ve většině krajů s výjimkou Jihočeského, Karlovarského a právě Vysočiny. Podíl kraje na celostátním hrubém domácím produktu se v posledních letech pohybuje kolem 4 %. Hodnota tohoto ukazatele na jednoho obyvatele dosáhla v roce 2024 výše 618 tisíc Kč, což představuje 83,5 % průměru ČR. Mezi kraji České republiky zaujímá Kraj Vysočina v tvorbě hrubého domácího produktu na obyvatele 7. místo za Prahou, Jihomoravským, Středočeským, Plzeňským, Královéhradeckým a Pardubickým krajem.

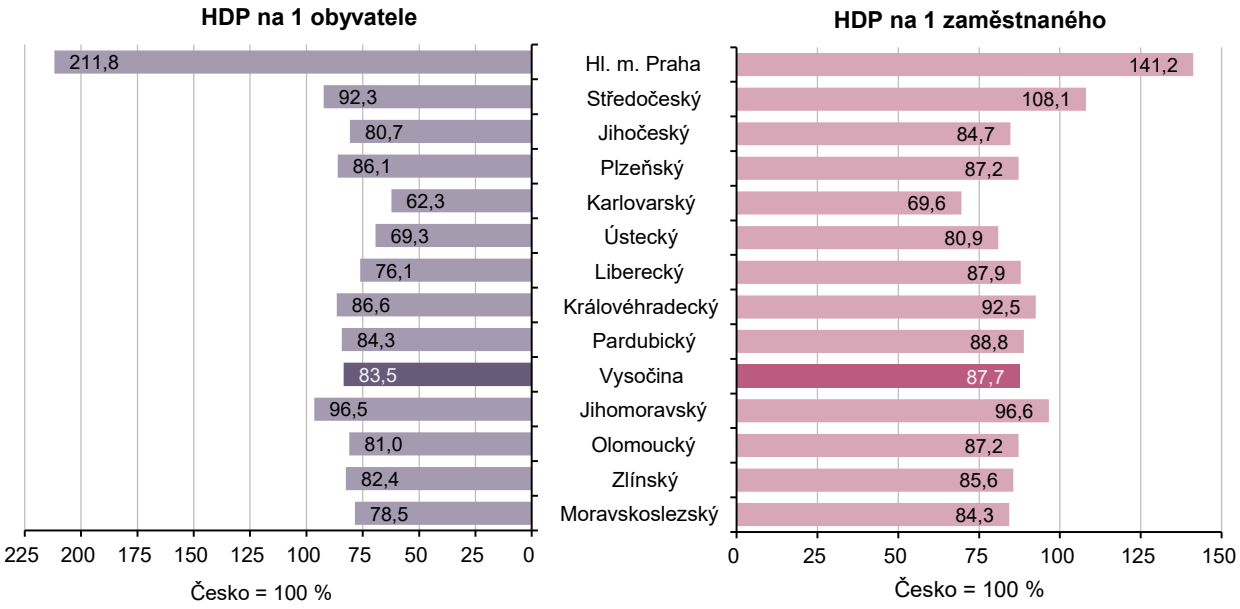
Graf 3.1 Hrubý domácí produkt a míra investic v Kraji Vysočina a Česku

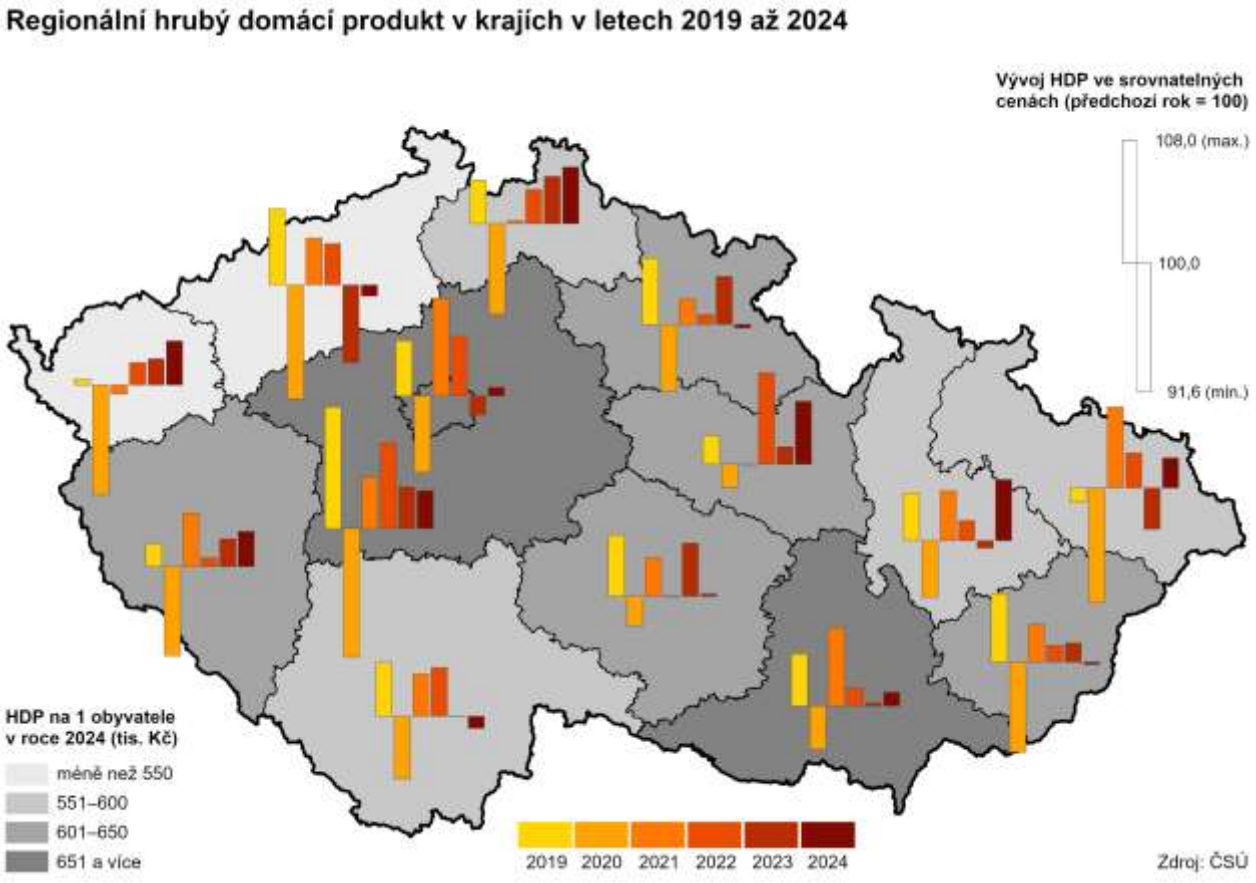

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v Kraji Vysočina a Česku

Graf 3.3 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele a na 1 zaměstnaného podle krajů v roce 2024

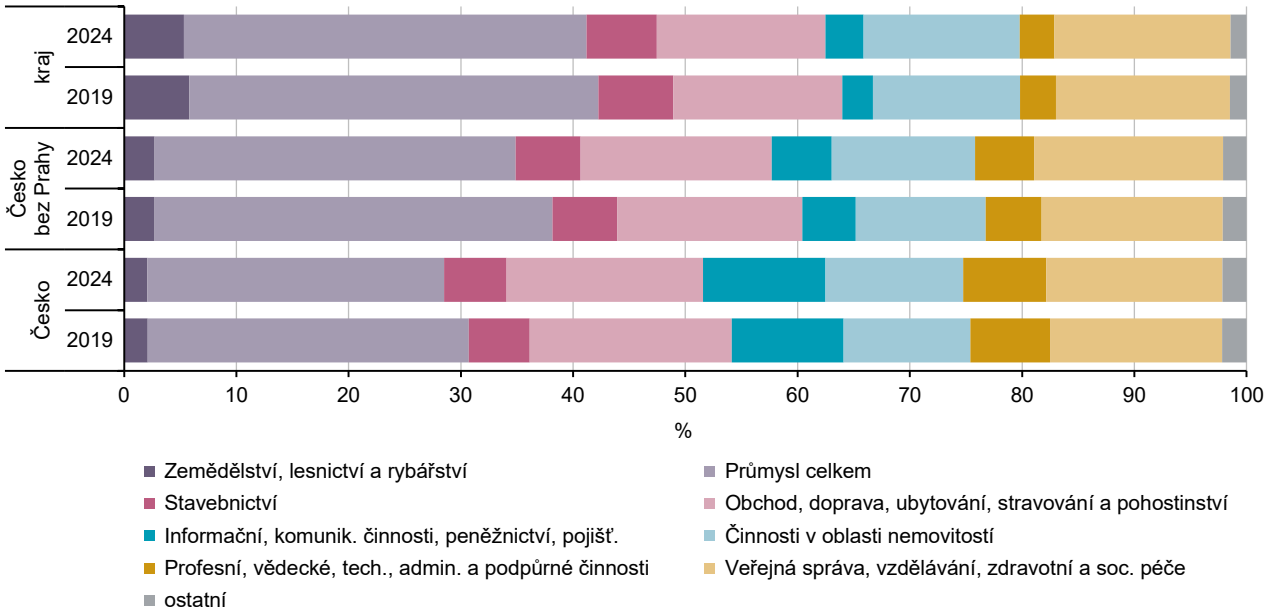

Rozhodující význam zpracovatelského průmyslu při tvorbě HPH.

Obdobně jako v jiných krajích se na tvorbě hrubé přidané hodnoty podílí v Kraji Vysočina rozhodujícím způsobem zpracovatelský průmysl – i přes pokles podílu více než jednou čtvrtinou. Výjimečné postavení má v kraji primární sektor (zemědělství, lesnictví, rybolov), přestože se jeho podíl od roku 2000 (10,7 %) výrazně snížil, stále zůstává v mezikrajském srovnání nejvyšší (5,3 % v roce 2024). Důležité je, že se v kraji projevuje pokles závislosti výkonnosti hospodářství na množství pracovní síly, což dokládá rychlejší růst hrubého domácího produktu než

počtu zaměstnanců. V průběhu let 2019 až 2024 tak došlo ke zvýšení hrubého domácího produktu na jednoho zaměstnance (tj. souhrnné produktivity práce) o bezmála 42 %. Proti republikovému průměru je však tato hodnota více než o 15 % nižší. Regionální čistý disponibilní důchod domácností na jednoho obyvatele dosáhl v roce 2024 hodnoty 389 388 Kč, což představuje 97,4 % průměru České republiky.

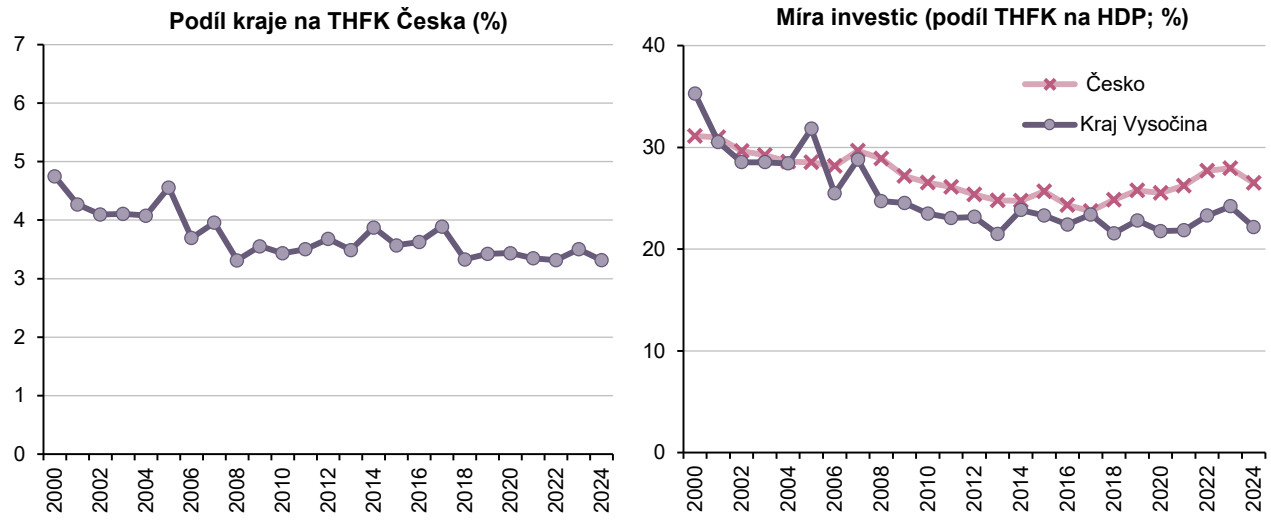
Graf 3.4 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Kraji Vysočina a Česku

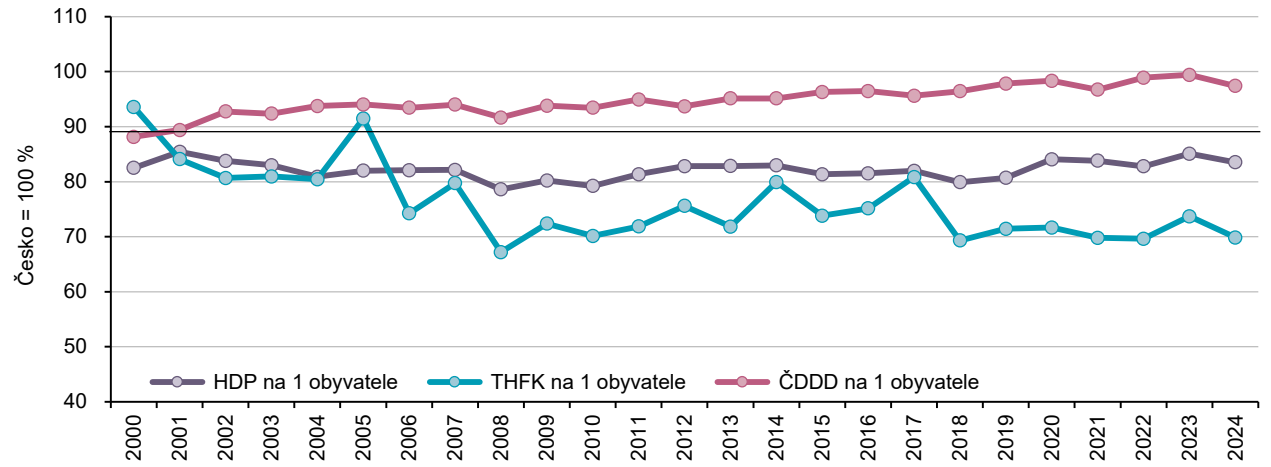
Kraj zaostává v tvorbě hrubého fixního kapitálu.

Tvorba hrubého fixního kapitálu v absolutním vyjádření měla v Kraji Vysočina do roku 2019 rostoucí tendenci, v letech 2020 a 2021 pak přišel meziroční pokles v důsledku covidu, poté došlo k růstu, po němž ale v roce 2024 došlo k meziročnímu poklesu o více než o 5 %. Tento trend kopíruje i přepočet na jednoho obyvatele. Za celorepublikovou úrovní Vysočina v tvorbě hrubého fixního kapitálu značně zaostává. Nejvíce se jí přiblížila v roce 2017, kdy přepočet na tisíc obyvatel dosahoval 80 % republikového průměru, v roce 2024 to ale bylo pouze 69,9 %.

Graf 3.5 Podíl Kraje Vysočina na THFK Česka a míra investic

Graf 3.6 Základní makroekonomické ukazatele v Kraji Vysočina v přepočtu na 1 obyvatele v porovnání s Českem

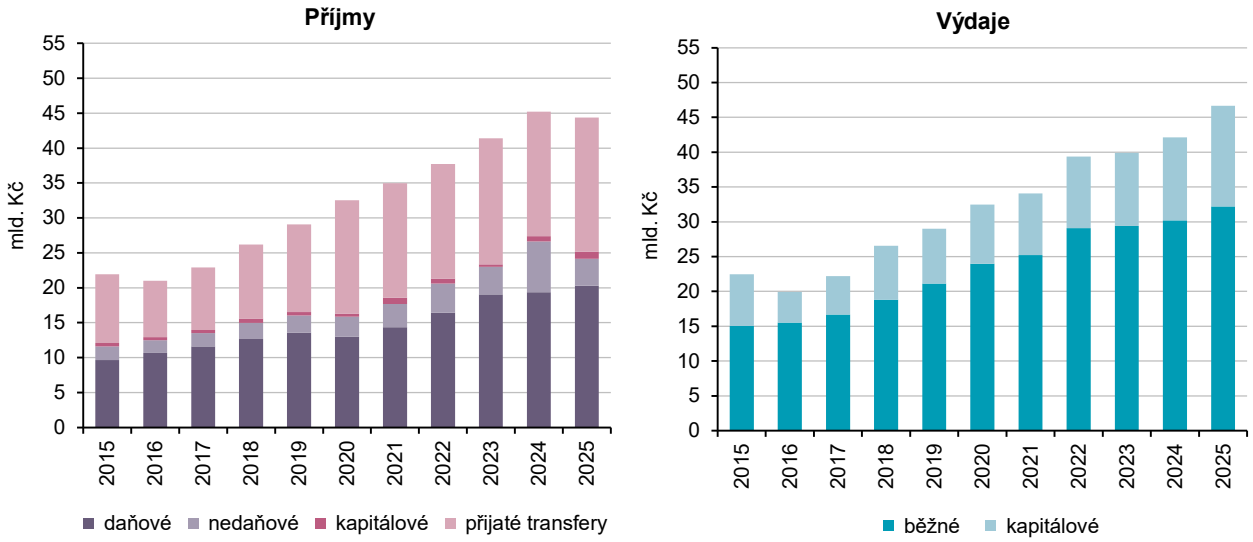

Místní rozpočty

Dlouhodobý růst příjmů i výdajů místních rozpočtů.

Příjmy i výdaje místních rozpočtů (rozpočty kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí) v Kraji Vysočina od roku 2018 nepřetržitě rostly. V roce 2019 příjmy místních rozpočtů na Vysočině překonaly hranici třiceti miliard korun a v roce 2024 skokově vzrostly na téměř 47 miliard. V následujícím roce se sice mírně snížily, přesto však byly ve srovnání s rokem 2019 vyšší více než o padesát procent. Výdaje se zvýšily ve sledovaném období zhruba o šedesát procent a činily více než 46 miliard korun. Na celkových výdajích místních rozpočtů se rozhodující měrou podílejí běžné výdaje (69 % v roce 2025), i když podíl kapitálových výdajů z 27 % v roce 2019 vzrostl na 31 % v roce 2021.

Graf 3.7 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Kraji Vysočina (po konsolidaci)

Věda, IT

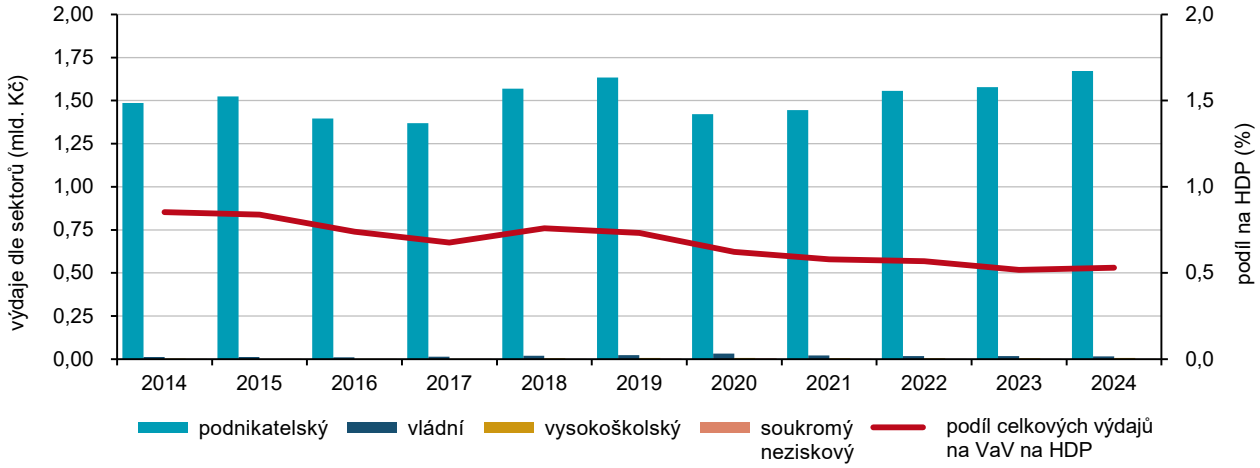
Slabé postavení vědy a výzkumu na Vysočině.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj v pracovištích sídlících v Kraji Vysočina dosáhly v roce 2024 částky 1 697 mil. Kč, podíl na objemu výdajů v ČR činil pouze 1,2 % a po Karlovarském a Ústeckém kraji byl třetí nejnižší. Podíl výdajů směrovaných do vědy a výzkumu na HDP se na Vysočině od roku 2019 snižoval, takže z 0,7 % objemu regionálního HDP v uvedeném roce poklesl na 0,5 % v roce 2023. V roce 2024 činil podíl výdajů na VaV 0,6 % regionálního HDP. Absolutní výše výdajů na vědu a výzkum byla nejnižší v roce 2020, poté objem narůstal až na uvedených 1 697 mil. Kč v roce 2024, kdy překonal hodnotu z roku 2019. Naproti tomu počet pracovníků ve vědě a vývoji na Vysočině byl nejvyšší v roce 2020, poté se u něj projevovala klesající tendence. V roce 2024 ve vědě a vývoji v kraji působilo 1 123 pracovníků.

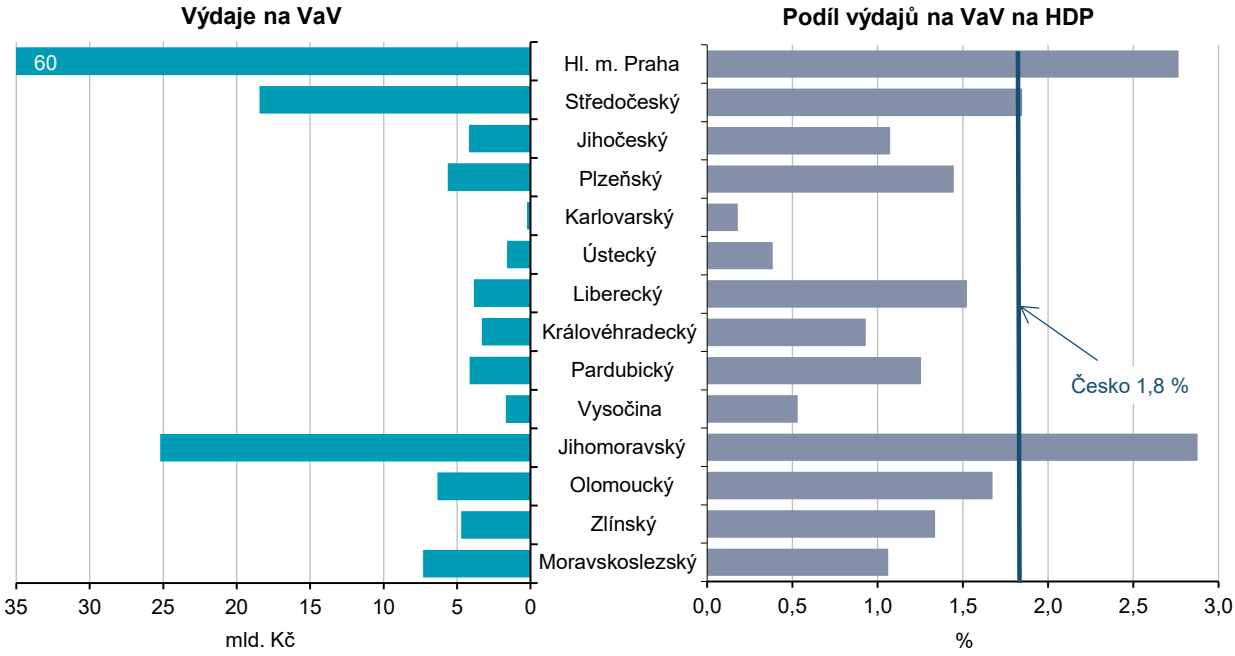
Vědu a výzkum financuje především podnikatelský sektor.

Téměř výhradním finančním zdrojem podpory výzkumných a vývojových činností v Kraji Vysočina jsou soukromé zdroje. Podnikatelský sektor v roce 2024 poskytl částku 1 672,0 mil. Kč, tj. 98,5 % (v roce 2019 to bylo 98,0 %). Podíl ostatních zdrojů financování byl zanedbatelný.

Graf 3.8 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Kraji Vysočina

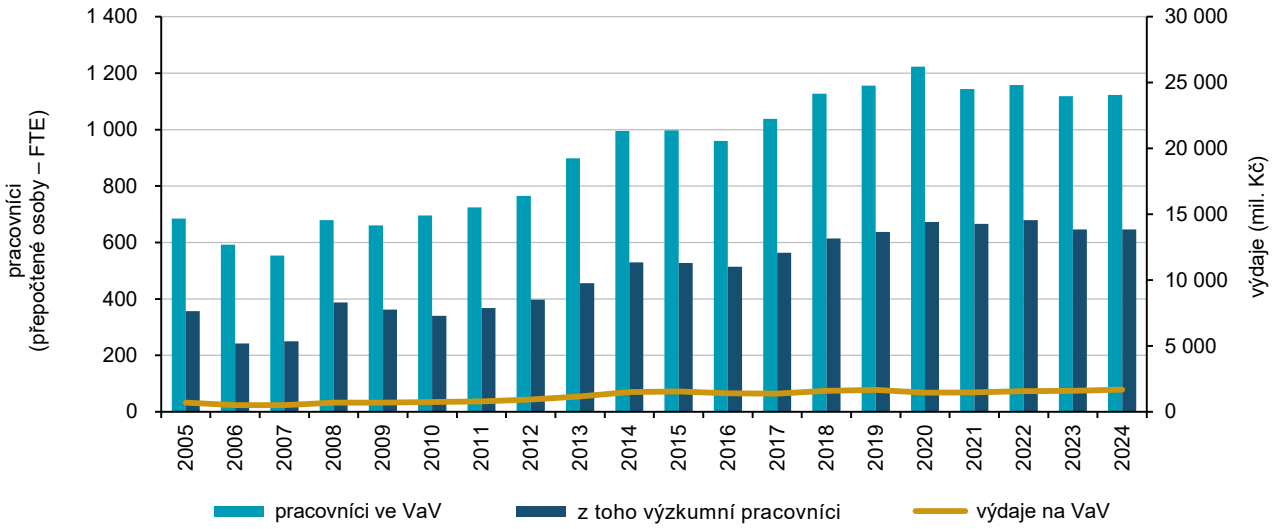
Graf 3.9 Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2024

Zásadní význam výdajů na aplikovaný vývoj.

Na základní výzkum směřovalo v roce 2024 na Vysočině 60,6 mil. Kč, tj. 3,6 % výdajů, což bylo s výjimkou roku 2022 více než v předchozích letech. Výdaje na aplikovaný výzkum představují v posledních letech na Vysočině zhruba polovinu nákladů na vědu a výzkum. V absolutním vyjádření dosáhly v kraji maxima v roce 2023 (898,9 milionů Kč), nejvyšší podíl na celkových výdajích na vědu a výzkum měly také v tomto roce (56,1 % výdajů). Naproti tomu poněkud poklesla váha výdajů na experimentální vývoj, které v roce 2019 představovaly 51,8 % celkových výdajů na vědu a výzkum, i když se v roce 2022 jejich podíl opět zvýšil na 47,3 % (o 6,5 procentního bodu více než v roce 2023).

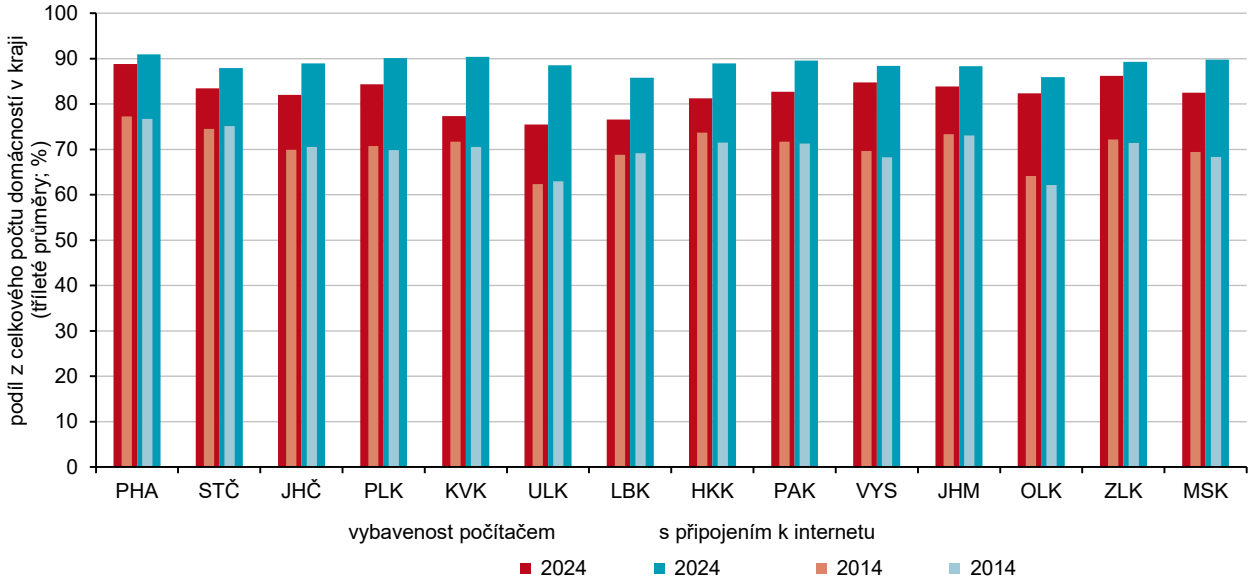
Graf 3.10 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Kraji Vysočina

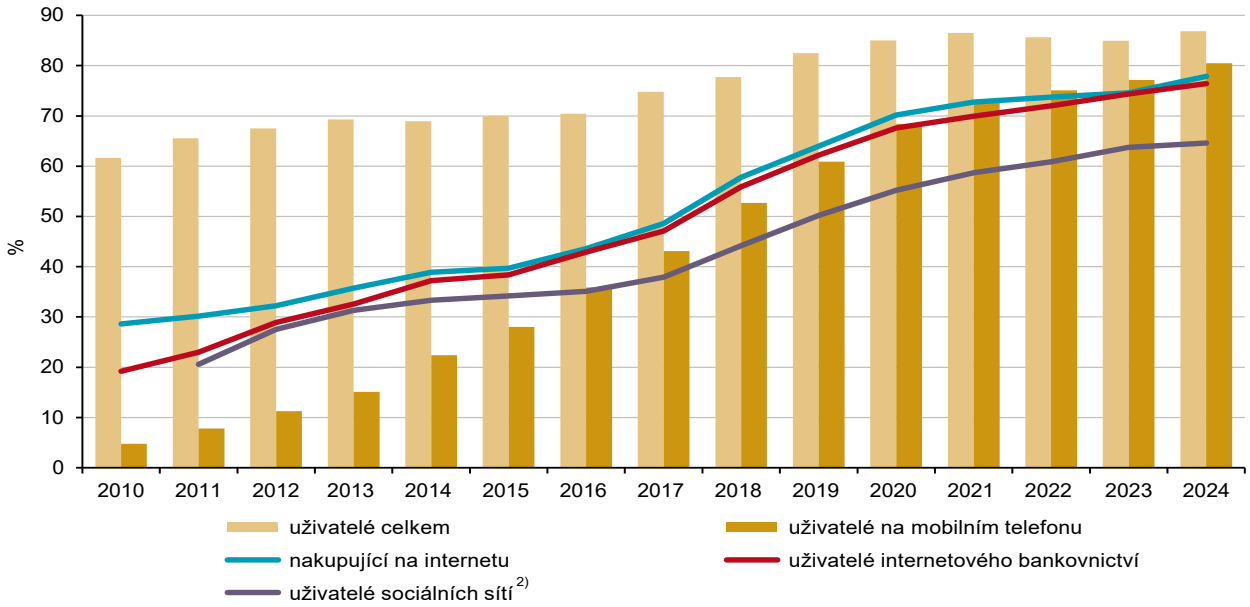
K internetu je připojeno více než 88 % domácností.

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech bylo v roce 2024 na území Kraje Vysočina vybaveno osobním počítačem 84,7 % domácností, o 1,7 procentního bodu více než v celé ČR. Proti roku 2019 se vybavenost v kraji zvýšila o 3,5 bodu. Ještě rychlejší rozvoj byl zaznamenán u vybavení domácností přípojkou k internetu. V roce 2024 bylo k internetu na Vysočině připojeno 88,4 % domácností (v roce 2019 jen 83,4 %), což bylo o 0,5 bodu pod průměrem ČR.

Graf 3.11 Domácnosti vybavené osobním počítačem a s připojením k internetu podle krajů

Graf 3.12 Uživatelé internetu ve věku 16 let a více v Kraji Vysočina[1)]

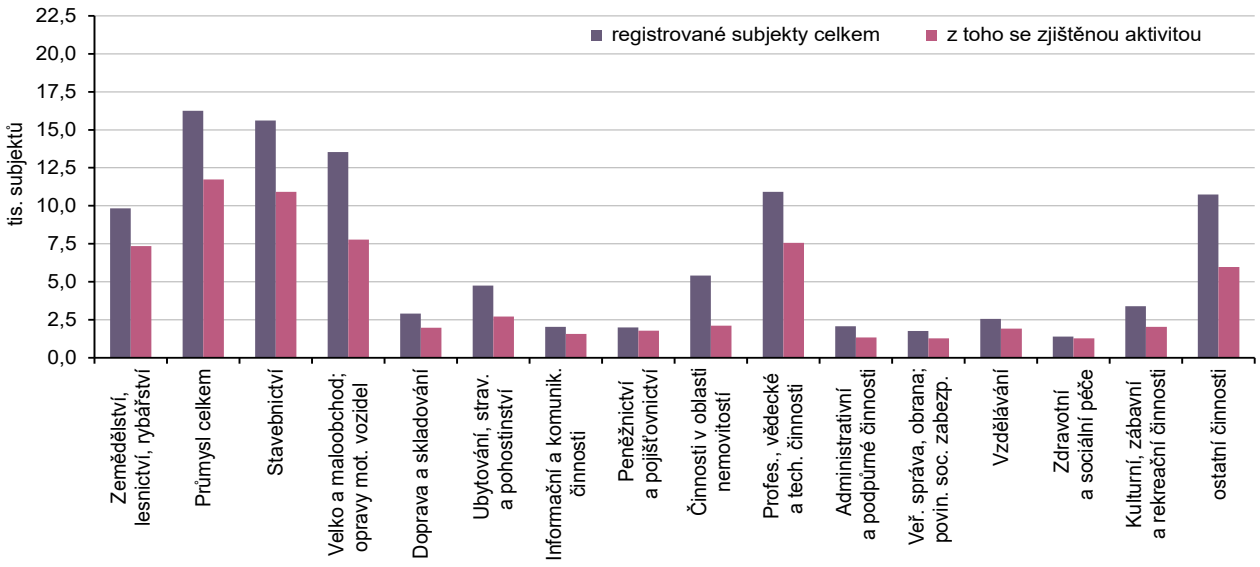
1) podíl z počtu obyvatel kraje ve věku 16 let a více; počítáno jako tříleté klouzavé průměry
2) srovnatelné údaje za uživatele sociálních sítí jsou k dipozici od roku 2011

Ekonomické subjekty

Méně ekonomických subjektů než na Vysočině je evidováno pouze v Karlovarském a Libereckém kraji.

V registru ekonomických subjektů (RES) bylo v Kraji Vysočina koncem roku 2025 evidováno 109 259 subjektů. Regionální podíl na celkovém republikovém počtu subjektů zachycených v RES se pohybuje okolo 4 %. Nejméně jednotek vykazuje Karlovarský kraj (více než 68 tisíc subjektů), naproti tomu první místo v mezikrajovém srovnání zaujímá hlavní město Praha s počtem přes 692 tisíc subjektů. V meziročním porovnání došlo na Vysočině k nárůstu o více než 1 360 ekonomických subjektů.

Graf 3.13 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Kraji Vysočina k 31. 12. 2025 (subjekty s uvedenou činností)

Nižší podnikatelská aktivita.

Více než tři čtvrtiny krajského registru tvoří fyzické osoby, z nichž jednoznačně převažují osoby podnikající na základě živnostenského zákona, tj. živnostníci. Počet podnikatelů – živnostníků na Vysočině přesáhl hranici 74 tisíc. Při relativním vyjádření počtu soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel kraje ve věku osmnáct a více let tento ukazatel mírně přesahuje hodnotu 176 a Kraj Vysočina z tohoto pohledu stále patří k regionům s nízkou podnikatelskou aktivitou (výjimku tvoří relativně vyšší počet zemědělských podnikatelů). Nejvíce soukromých podnikatelů v přepočtu na osmnáctileté a starší obyvatele pěti okresů kraje Vysočina bylo na Pelhřimovsku (185) a nejméně v okrese Třebíč (172).

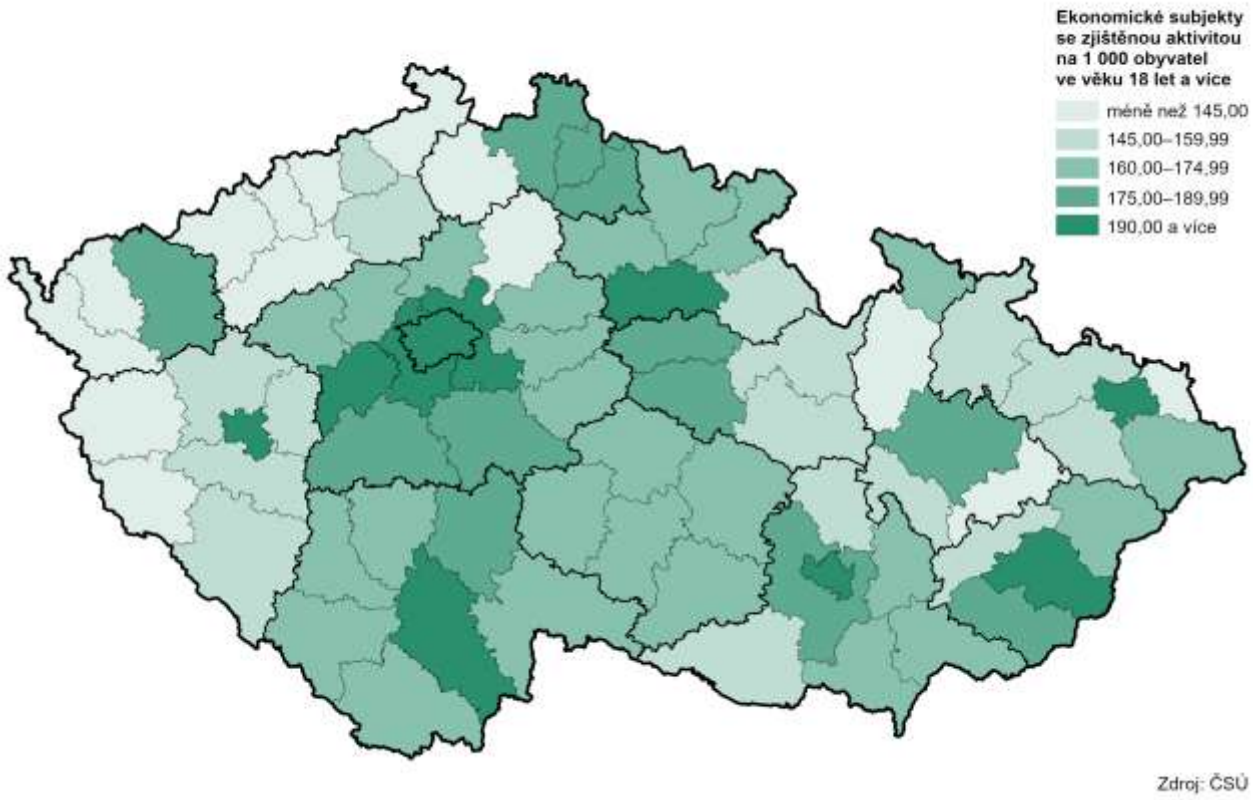
V kraji téměř šest tisíc spolků.

Ke konci roku 2025 bylo v RES zapsáno 24 943 právnických osob, z toho více než čtvrtina připadá na jihlavský okres. Nejčastější formou jsou společnosti s ručením omezeným, které tvoří 95 % všech obchodních společností na Vysočině. Nejméně využívanou formou obchodních společností jsou společnosti komanditní (23). Počet družstev se snížil na 404. Ne všechny společnosti jsou ale zakládány za účelem podnikání. V kraji je například registrováno 4 102 spolků a 1 834 pobočných spolků. Mezi evidovanými subjekty je mimo jiné 444 honebních společenstev, 704 obecních nebo městských úřadů či 265 církevních právnických osob. Oprávnění k podnikání má také 691 zahraničních fyzických osob, z toho nejvíce v okrese Jihlava (207) a nejméně v okrese Třebíč (98).

Nejvíce subjektů působí v průmyslu, stavebnictví a v oblasti obchodu a oprav motorových vozidel.

Při členění ekonomických subjektů dle převažující činnosti CZ-NACE mají největší podíl subjekty z průmyslu (16 244, tj. 15,4 % subjektů). Další významnou skupinou jsou subjekty ze stavebnictví (15 604 subjektů, 14,8 %), dále subjekty zabývající se obchodem a opravami motorových vozidel (13 536 subjektů, 12,9 %). Další významnou oblastí jsou profesní, vědecké a technické činnosti (10 909 subjektů, 10,4 %). V mezikrajském srovnání Kraj Vysočina zaujímá po Praze a krajích Středočeském, Jihočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském šestou příčku v absolutním počtu subjektů věnujících se zemědělství, lesnictví nebo rybářství (9 828 subjektů, tj. 9,3 %). Soukromníků a firem, kteří zaměstnávají jednoho až devět pracovníků, bylo 9 942, jejich podíl na celkovém počtu subjektů se oproti předchozímu roku zvýšil o tři desetiny procentního bodu na 9,1 %. Rovněž se prakticky nezměnilo zastoupení firem s deseti až padesáti zaměstnanci (2,3 % v roce 2025). Pomineme-li subjekty s nezjištěným počtem zaměstnanců (skoro polovina celkového počtu), převládají ekonomické subjekty bez zaměstnanců (42,9 %).

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2025

Zdroj: ČSÚ

Zemědělství

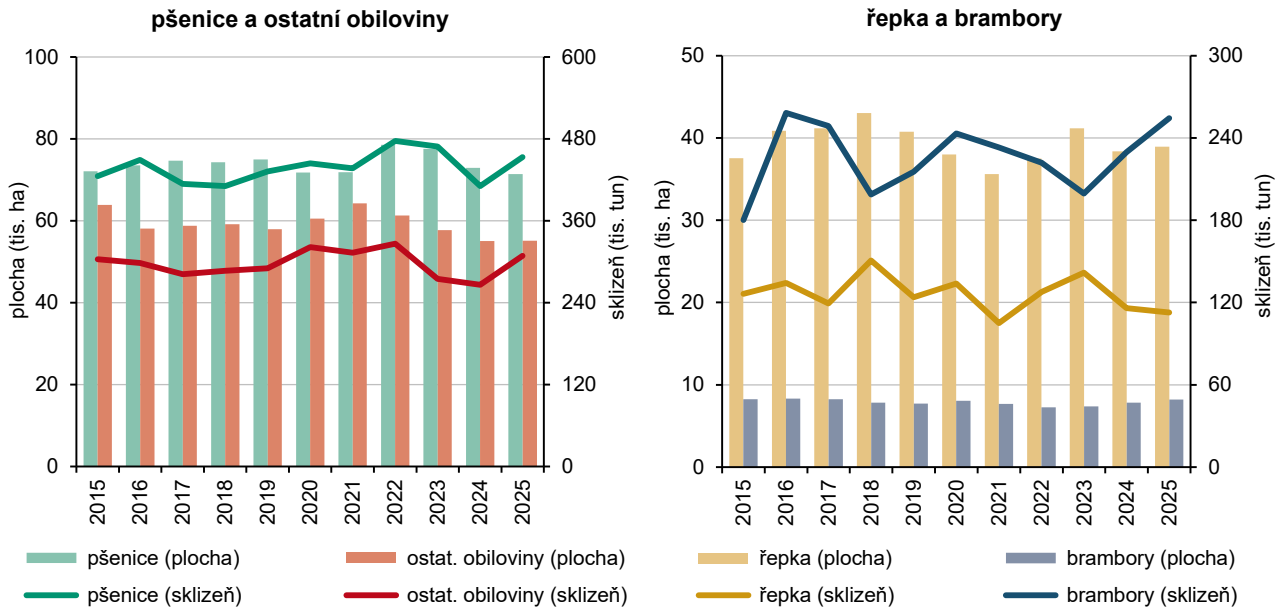
Mírný růst živočišné i rostlinné produkce.

Souhrnný zemědělský účet zobrazuje produkci zemědělského odvětví v hodnotovém vyjádření. V roce 2024 vykázala zemědělská produkce v rámci Kraje Vysočina hodnotu 21 996 mil. Kč. Proti předchozímu roku je to o 2,3 % více. K zvýšení došlo jak u rostlinné produkce (o 1,5 %), tak zejména u živočišné produkce (o 2,7 %). Z celkové zemědělské produkce připadalo 41 % na rostlinnou výrobu, 51 % na živočišnou produkci, podíl produkce zemědělských služeb byl ve srovnání s tím velice nízký.

Sklizeň obilovin vzrostla o 12,5 %.

Celková sklizeň obilovin na Vysočině v roce 2025 dosáhla výše necelých 762 tisíc tun a byla v rámci Česka čtvrtá nejvyšší za krajem Středočeským, Jihomoravským a Jihočeským. Podíl kraje na celkové sklizni obilovin v republice činil 9,0 %. Oproti předchozímu roku sklizeň obilovin v kraji vzrostla o 12,5 %, v celé ČR byl zaznamenán nárůst o něco vyšší (+13,0 %). Zvýšenou produkci obilovin na Vysočině v roce 2025 způsobil výhradně vyšší hektarový výnos, který proti předchozímu roku vzrostl o 0,73 tuny, naproti tomu sklizňová plocha obilovin se meziročně zmenšila o 1,2 %. V roce 2025 sklidili zemědělci v Kraji Vysočina v průměru 6 tun obilovin z jednoho hektaru, což představuje čtvrtý nejnižší výnos v rámci Česka před kraji Karlovarským, Jihočeským a Plzeňským. Na prvním místě pomyslného žebříčku se s výnosem 7,01 t/ha umístil Olomoucký kraj, následovaný Prahou (7,00 t/ha). Sklizeň řepky byla meziročně nižší o 2,7 %. Mírně vzrostly sklizňové plochy řepky, a to o 557 hektarů (o 1,4 %), naproti tomu o něco nižší byl hektarový výnos (-4,0 %). Sklidilo se téměř 113 tisíc tun. Větší objem řepky byl sklizen pouze ve Středočeském kraji (230 tisíc tun).

Graf 3.14 Sklizeň a sklizňové plochy vybraných plodin v Kraji Vysočina

Více než třetina brambor pochází z Vysočiny.

Vysočina je tradičně klíčovou bramborářskou oblastí. Také v roce 2025 se kraj podílel na celkové produkci brambor v ČR více než jednou třetinou. Brambor se na Vysočině sklidilo více než 250 tisíc tun, meziročně téměř o 11 % více. Byl zaznamenán o něco vyšší hektarový výnos (+1,6 t/ha; +5,4 %), který dokonce s hodnotou 30,93 tuny z hektaru překonal republikový průměr o 0,54 tuny. Z ostatních zemědělských plodin zaujímá Vysočina první místo ve sklizni pícnin na orné půdě (v seně) a i ve sklizni kukuřice na zeleno a siláž (oboje přes 17 % produkce ČR), což koresponduje s vysokými stavy skotu a také s vyšším stupněm zornění v méně příznivých oblastech. Na čtvrtém místě za Jihočeským, Plzeňským a Moravskoslezským krajem je sklizeň píce v seně z trvalých travních porostů (8,8 % produkce ČR).

Klesá spotřeba minerálních i vápenatých hnojiv.

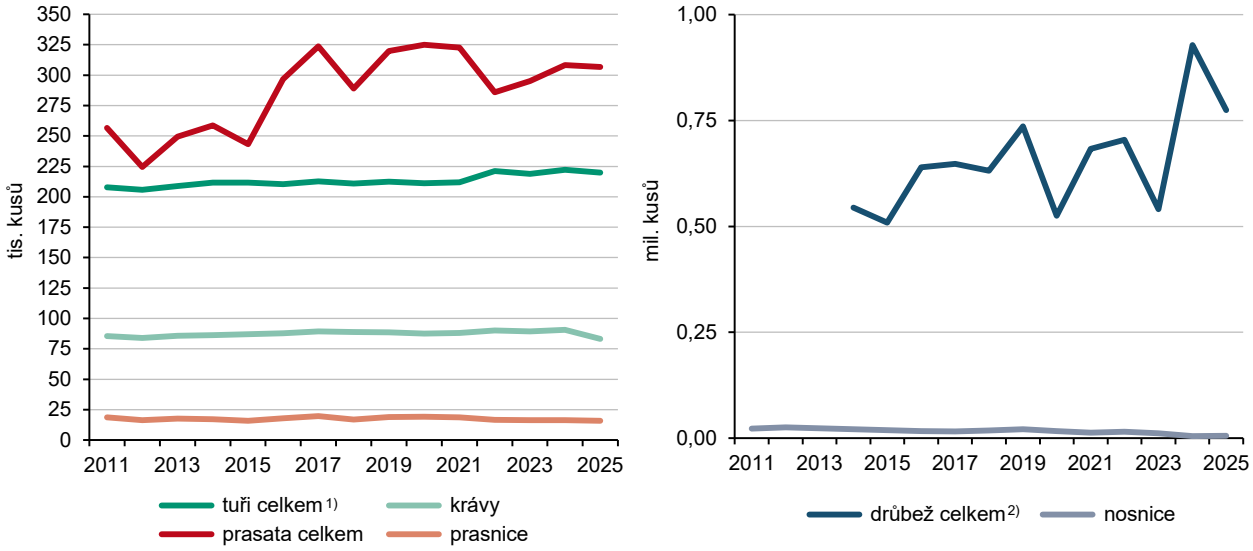
V hospodářském roce 2024/2025 spotřebovali zemědělci na Vysočině více než 106 kg minerálních hnojiv v čistých živinách na jeden hektar obhospodařované zemědělské půdy (o 4,5 kg méně než v celé ČR), z toho více než tři čtvrtiny tvořila hnojiva dusíkatá. Ve srovnání s předchozím hospodářským rokem to představovalo nárůst o 1 %. Spotřeba statkových hnojiv představovala celkem 6,8 tisíce kg/ha, přičemž 61,1 % připadalo na hnůj, 24,3 % na kejdu a 10,6 % na močůvku. Vápenatých hnojiv bylo spotřebováno 182 kg/ha zemědělské půdy, což bylo o patnáct procent méně než v předchozím hospodářském roce.

Snížení stavů turů i prasat.

Stavy turů se v Kraji Vysočina meziročně snížily o 2 504 kusů, tj. o 1,1 %. K 31. prosinci 2025 bylo v kraji chováno 219 778 kusů turů, což představovalo 16 % republikového stáda. Stejně jako na Vysočině se stavy turů snížily ve většině krajů kromě Jihomoravského, Zlínského a Moravskoslezského, přičemž pokles na Vysočině patřil v absolutní hodnotě k nejvýraznějším. Relativně byl pokles nejhlubší v kraji Karlovarském (o 5 %). V Kraji Vysočina představuje podíl krav z celkového stáda turů 37,8 %, v celé České republice je to 40,8 %. Stavy prasat se v Kraji Vysočina proti minulému roku snížily, konkrétně o 1 585 kusů, tj. o 0,5 %. Naproti tomu v celé České republice prasat o něco přibylo (o 2,1 %), v jednotlivých regionech byl vývoj značně rozdílný, tak v Pardubickém kraji se stavy prasat snížily

o více než desetinu, naproti tomu v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji se zvýšily více než o čtvrtinu a v Karlovarském kraji dokonce o polovinu. Ke konci roku 2025 bylo v Kraji Vysočina chováno 306 660 kusů prasat, což byl v regionálním srovnání druhý nejvyšší počet po kraji Středočeském a představovalo to 21,1 % z celkového počtu prasat chovaných v České republice. Podíl prasnic ve stádu prasat představoval na Vysočině 5,2 %, celkem jich bylo chováno 15 942.

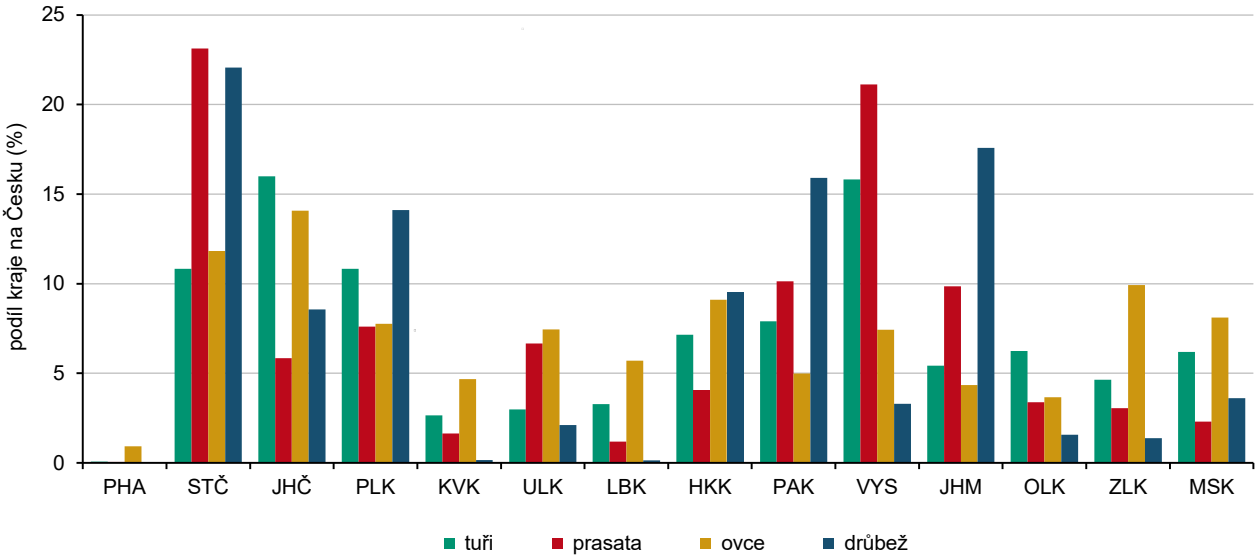
Graf 3.15 Hospodářská zvířata v Kraji Vysočina (k 31. 12.)

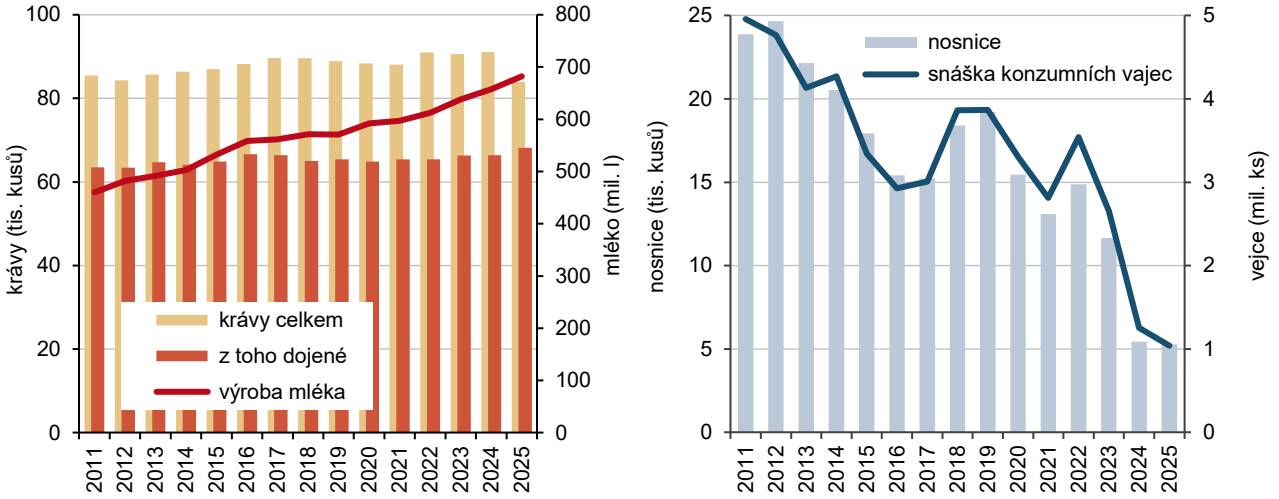
1) do roku 2024 skot celkem

2) údaje za drůbež celkem k dispozici od roku 2014

Graf 3.16 Hospodářská zvířata podle krajů k 31. 12. 2025

Graf 3.17 Průměrné stavy krav a výroba mléka, průměrné stavy nosnic a snáška konzumních vajec v Kraji Vysočina

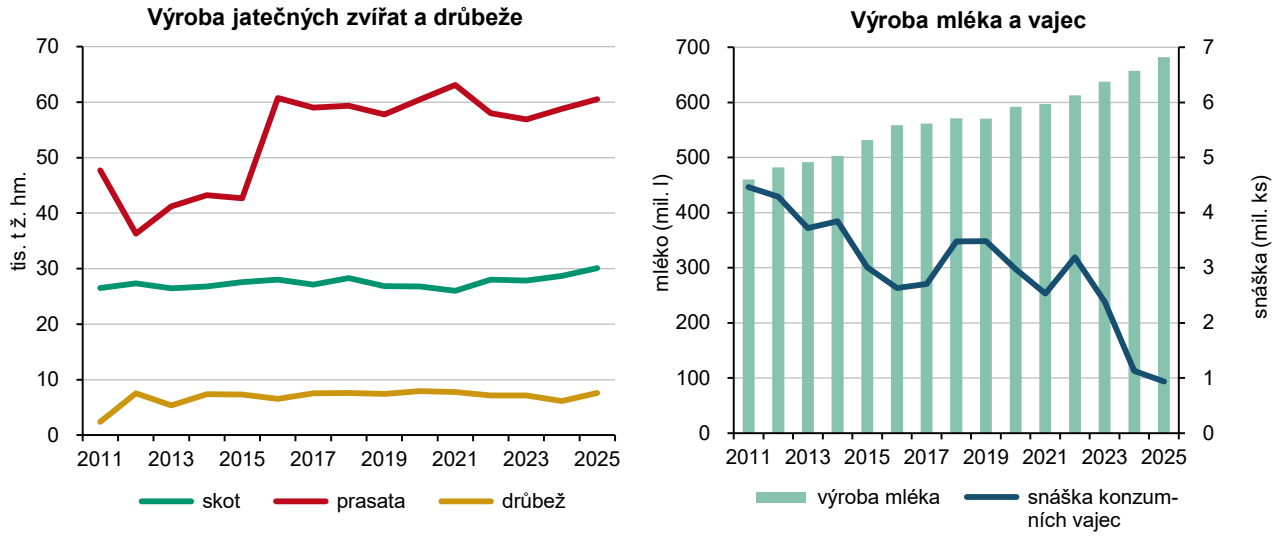
Kolísání početních stavů drůbeže.

Početní stavy drůbeže v Kraji Vysočina dlouhodobě značně kolísají, v roce 2025 došlo meziročně k poklesu zhruba o pětinu, je ovšem třeba připomenout, že stavy drůbeže byly v roce 2024 z posledních let zdaleka nejvyšší. Ke konci roku 2025 se v chovech nacházelo 774 999 kusů, což bylo 3,3 % z drůbeže chované v celé České republice. V převážné většině se jednalo o chovy kura domácího. Počet slepic se meziročně zvýšil (o více než 18 755 kusů, tj. o 40,4 %), k rozhodnému okamžiku bylo na Vysočině chováno 65 114 slepic. Ke stejnému dni bylo na Vysočině chováno 13 174 ovcí, což představuje více než 7,4 % procent z celkového počtu v republice. Nejpočetnější stádo ovcí se nachází v Jihočeském kraji, kde je chováno 25 tisíc kusů. Koz bylo v Kraji Vysočina chováno 2 011 koz (včetně kozlů), 8 % všech koz chovaných v České republice. Zdaleka nejpočetnější jsou stavy koz ve Středočeském kraji, Vysočina se řadí zhruba do poloviny pomyslného žebříčku mezikrajského srovnání.

Kraj Vysočina je významným producentem masa a mléka.

V Kraji Vysočina bylo v roce 2025 vyrobeno 31,1 tis. tun masa (bez drůbežího) v jatečné hmotnosti, což bylo 10,9 % z celkové produkce masa v České republice. Převážně se jedná o maso vepřové, jehož podíl je přes 57 %, necelých 43 % připadalo na maso hovězí. V porovnání s rokem 2024 se výroba masa v kraji výrazně snížila (pokles o 3,9 %), přesto se stále drží na relativně vysoké úrovni. Mléka bylo nadojeno bezmála 682 milionů litrů, o 3,7 % více než v předchozím roce. Představovalo to více než 20 % z celkové produkce České republiky.

Graf 3.18 Výroba jatečných zvířat, mléka a vajec v Kraji Vysočina

Lesnictví

Zkáza smrkových porostů.

Na Vysočině se v roce 2025 rozkládaly lesní pozemky na výměře 208 046 ha. Lesy tak tvořily 30 % celkové rozlohy kraje a 7,8 % z výměry lesních porostů celé České republiky (čtvrtá největší plocha z krajů). Vysočina patří relativně k nejméně zalesněným regionům republiky, navíc má ze všech krajů nejnižší podíl listnatých dřevin. Z jehličnatých dřevin dominuje smrk, který ale v uplynulých letech v části kraje doslova zlikvidoval kůrovec, z listnatých buk. Holiny v roce 2025 zaujímaly na Vysočině zhruba 5,5 % výměry lesů (bezmála 11,5 tis. ha).

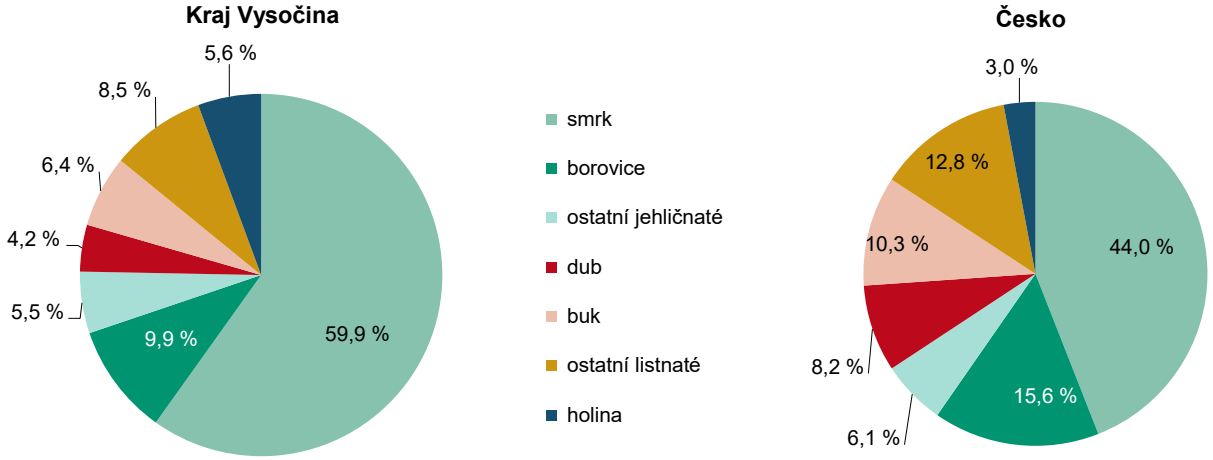
Pomalejší zalesňování.

Vysoká míra zalesňování na Vysočině (stejně jako v ČR) dále zvolnila. V roce 2021 i 2022 byla zalesněna plocha přes 9 tis. hektarů, v roce 2023 bylo zalesněno více než 8 000 ha, v roce 2025 už jen 4 657 ha, plocha meziročně o 31,8 % menší. Mezi kraji je to ale stále území zdaleka nejrozsáhlejší, zaujímá 20,2 % v ČR zalesňované plochy. Stejně jako ve většině předchozích let bylo i v roce 2025 na Vysočině při obnově lesa vysazeno více jehličnanů než listnatých stromů. Na jehličnany připadlo 61 % zalesněné plochy, na listnáče 39 %. Nejvíce se vysazoval smrk (na téměř 2 150 hektarech), následovaný dubem (bezmála 730 ha).

Omezení nahodilé hmyzové těžby.

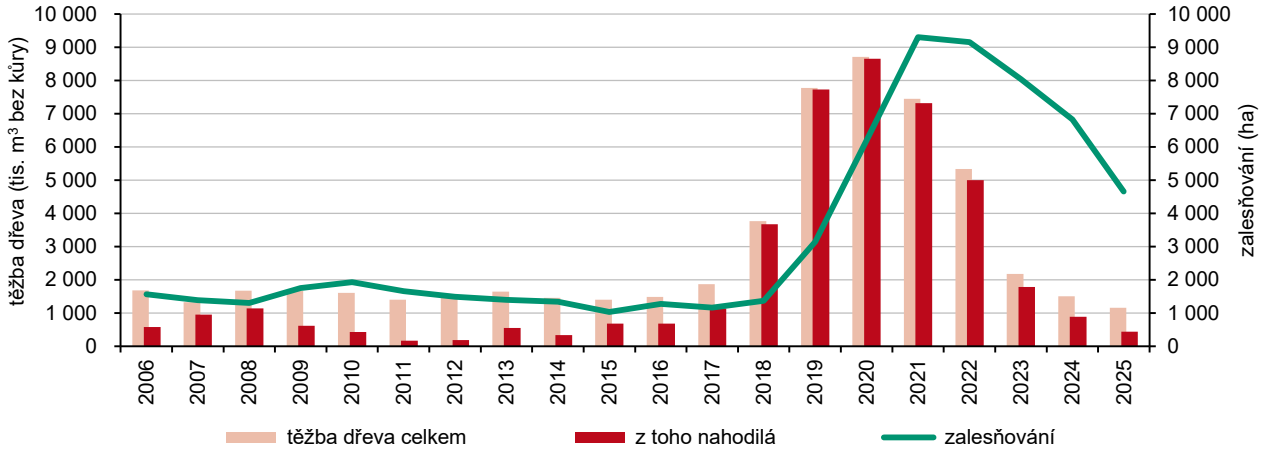
Těžba dřeva v kraji se meziročně propadla o 23,1 % na 1 159 tisíc m^3 dřeva, což představuje 6,9 % z celkové těžby v ČR. Více se těžilo v šesti krajích, zejména Jihočeském (15,7 %) a Plzeňském (13,2 %). Na těžbu nahodilou připadaly necelé dvě pětiny celkové těžby. Nejčastějším důvodem pro nahodilou těžbu se po letech opět staly živelní pohromy (55 %), na kalamity způsobené hmyzem připadlo 19,3 % nahodilé těžby).

Graf 3.19 Druhová skladba dřevin lesních porostů v Kraji Vysočina a Česku k 31. 12. 2025

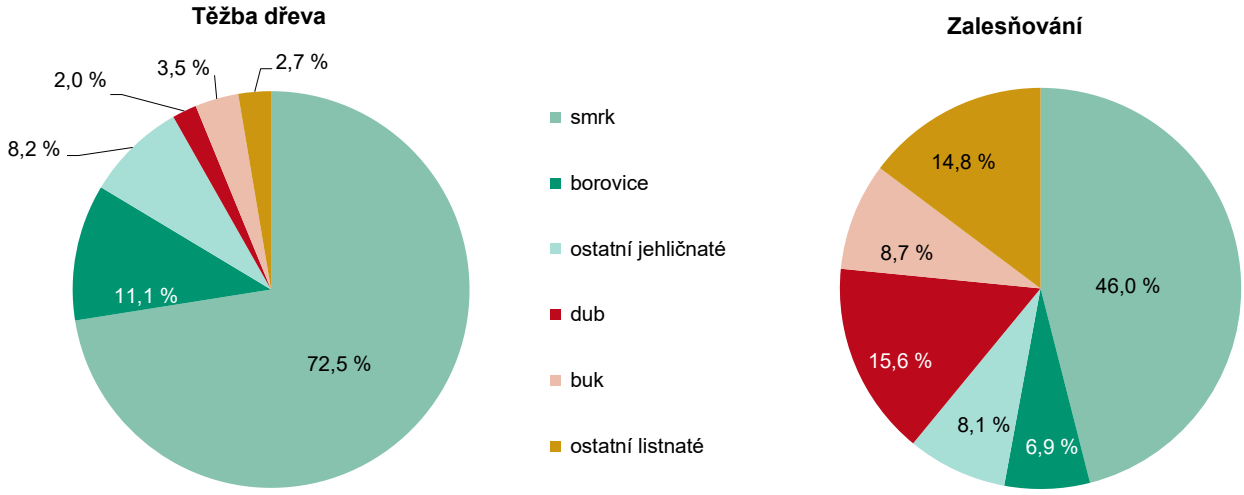

Zdroj: Národní lesnický institut

Graf 3.20 Těžba dřeva a zalesňování v Kraji Vysočina

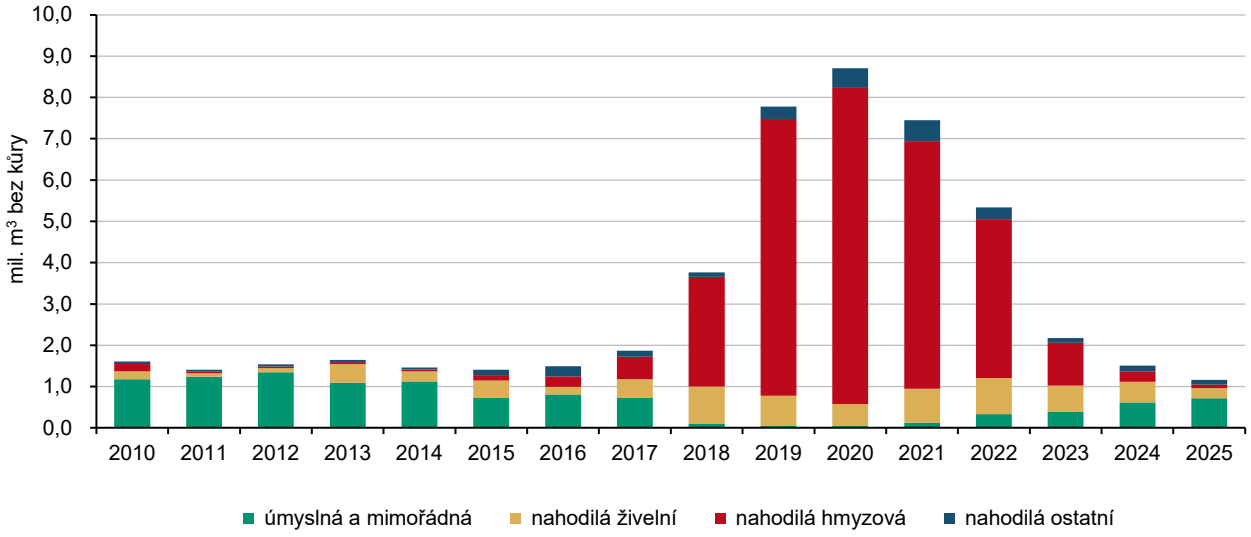

Graf 3.21 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Kraji Vysočina v roce 2025

Pozn.: těžba v m³ bez kůry, zalesňování v ha

Graf 3.22 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Kraji Vysočina

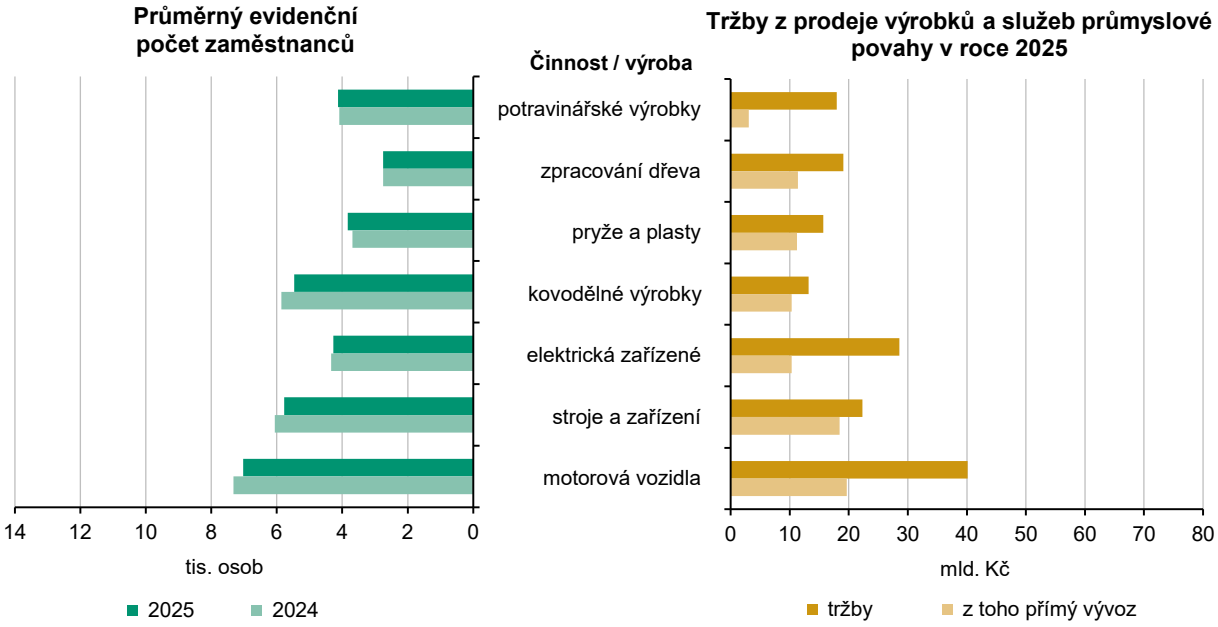

Průmysl

Pokles tržeb průmyslových podniků i zaměstnanosti.

V roce 2025 mělo v Kraji Vysočina sídlo 118 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, což představuje méně než 6 % z republikového úhrnu. Tyto průmyslové podniky v průměru zaměstnávaly 42 901 fyzických pracovníků, tj. 5,6 % z republikového úhrnu. V celé České republice poklesla zaměstnanost v průmyslu meziročně o 2,7 %, v Kraji Vysočina byl zaznamenán pokles o 2,8 % - ovšem ve srovnání s rokem 2019 klesla zaměstnanost v průmyslu kraje více než o desetinu, což byl výrazně hlubší pokles než v celé republice a pátý nejhlubší pokles mezi kraji ČR. Průmyslové podniky na Vysočině zaznamenaly v roce 2025 meziroční pokles tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy o 1,0 % (o 0,5procentního bodu hlubší než v celé České republice), v mezikrajském srovnání to však představuje nejmírnější pokles, v osmi krajích bylo zaznamenáno ještě výraznější snížení tržeb. Z celkového objemu tržeb představovaly v roce 2025 tržby za přímý vývoz 52,4 % (o 5,9 procentního bodu méně než v celé České republice), což je mezi kraji čtvrtý nejnižší podíl. Proti roku 2019 poklesl podíl tržeb za přímý vývoz v kraji o 17,2 procentního bodu (v celé ČR jen o 3,0 procentní body).

Graf 3.23 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu v Kraji Vysočina (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina)

Mzda v průmyslu stále zaostává za republikovou úrovní.

Dynamika růstu průměrné měsíční mzdy v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci dosáhla na Vysočině meziročně 107,0 %, v České republice byla o 0,6 procentního bodu nižší. Svou hodnotou 42 098 Kč ale dosáhla jen na úroveň 90,6 % průměru ČR. Nejvyšší průměrná mzda byla vykázána ve Středočeském kraji (64 576 Kč).

Energetika

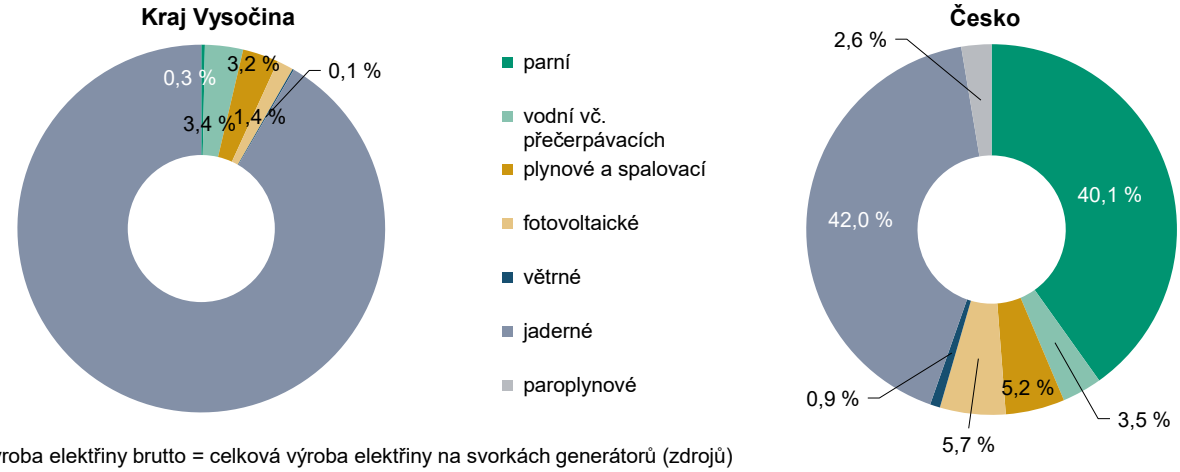
Pětina elektrické energie vyrobené v ČR pochází z Vysočiny.

Zásluhou provozu Jaderné elektrárny Dukovany Kraj Vysočina zaujímá v energetice České republiky významné postavení. V roce 2025 bylo v kraji vyrobeno 16 028 GWh elektrické energie brutto. Představovalo to meziroční nárůst o 2,1 % a současně 21,0 % celorepublikové výroby energie. Vyšší výrobu elektrické energie mají pouze kraje Ústecký a Jihočeský. Drtivá většina elektrické energie byla na Vysočině vyrobena v JE Dukovany (92 %), podíl vodních elektráren dosahoval 3,2 % a plynových a spalovacích elektráren také mírně přesahoval tři procenta. Spotřeba elektrické energie dosáhla v roce 2025 na Vysočině 2 697 GWh, což představuje meziroční nárůst o 2,2 %. Podíl na celorepublikové spotřebě dosáhl 4,7 %. Přes 45 % spotřeby elektřiny v kraji připadlo na průmysl, což je ve srovnání s celou ČR výrazně více (o 11 procentních bodů). Na domácnosti na Vysočině připadlo 29,2 % - téměř stejně jako v celé ČR (29,3 %). Třetí nejvyšší díl spotřeby elektřiny na Vysočině ukusují obchod, služby, školství a zdravotnictví (15,7 %). Na republikové úrovni je sice tento sektor také až třetím nejvýznamnějším „požíračem“ elektřiny, ale s podstatně vyšším podílem (23,4 %).

Pokles spotřeby zemního plynu.

Spotřeba zemního plynu v Kraji Vysočina v roce 2025 dosáhla 278 689 tis. m^3, což byla ve sledovaných letech nejnižší hodnota. Meziroční nárůst činil 6,7 %. Podíl na celorepublikové spotřebě se v posledních letech pohyboval kolem 3,9 %.

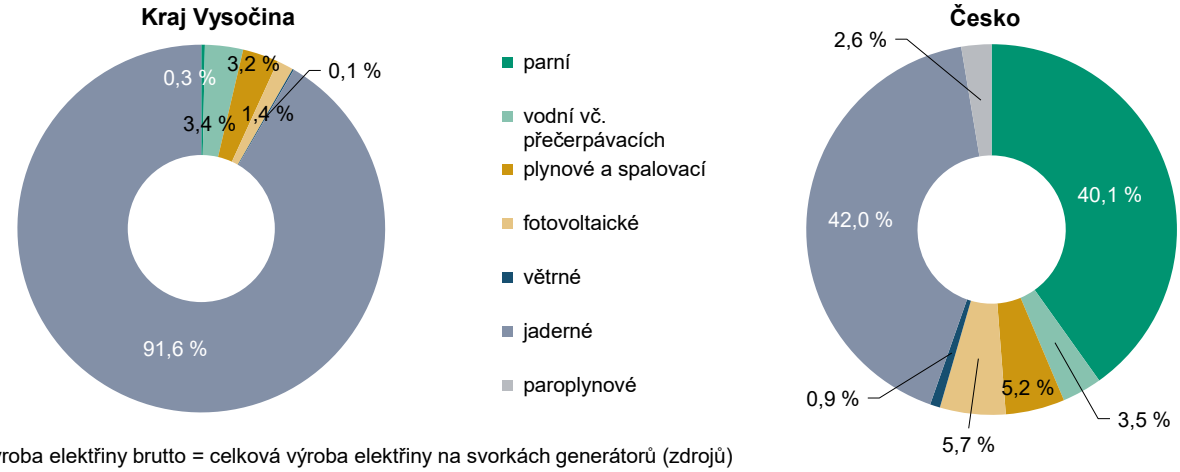
Graf 3.24 Výroba elektřiny brutto[1)] podle technologie elektráren v roce 2025

[1)] výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů)

Zdroj: Energetický regulační úřad

Graf 3.25 Spotřeba elektřiny netto[1)] podle odvětví spotřeby v roce 2025

[1)] výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů)

Zdroj: Energetický regulační úřad

Stavebnictví, stavební povolení

Stavební výroba vzrostla.

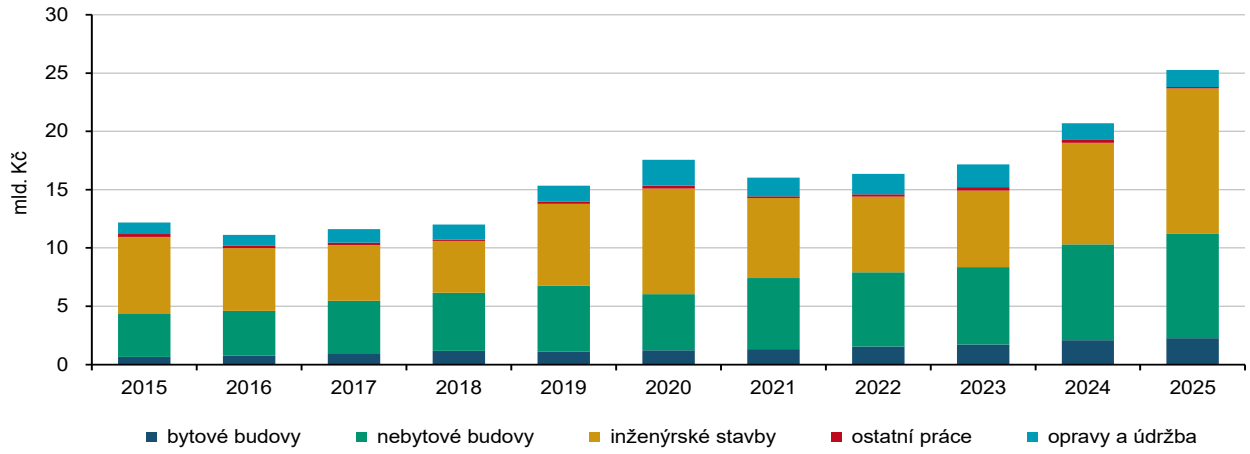
Objem základní stavební výroby dosáhl v roce 2025 v celkem 29 stavebních podnicích s padesáti a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina částky 8 437 milionů Kč. Ve srovnání s rokem 2024 to představuje zvýšení o 4,2 %, v celé ČR byl naproti tomu zaznamenán nárůst o 9,4 %. Na celkovém objemu základní stavební výroby v celé České republice se tak podniky se sídlem na Vysočině v roce 2025 podílely pouze 3,3 %, podobně jako v předchozích letech. Pozemní stavitelství se na základní stavební výrobě v Kraji Vysočina podílelo 62 %, podíl inženýrského stavitelství činil 38 %.

Velký objem veřejných zakázek ve stavební výrobě.

Přímo na stavbách v Kraji Vysočina byly v roce 2025 provedeny stavební práce v hodnotě 25,4 mld. Kč, což představuje 5,3 % z objemu prací provedených v celé České republice. Práce na těchto stavbách meziročně vzrostly ve většině regionů. Z objemu stavebních prací provedených v roce 2025 na území kraje připadlo na

veřejné zadavatele 63,5 %, což je o 12,3 procentního bodu více než v celé České republice. Objem prací pro veřejné zadavatele na Vysočině v posledních letech výrazně rostl, počínaje rokem 2018 vždy tvořily více než polovinu celkového objemu stavebních prací. Pouze v roce 2023 jejich podíl klesl pod 50 %.

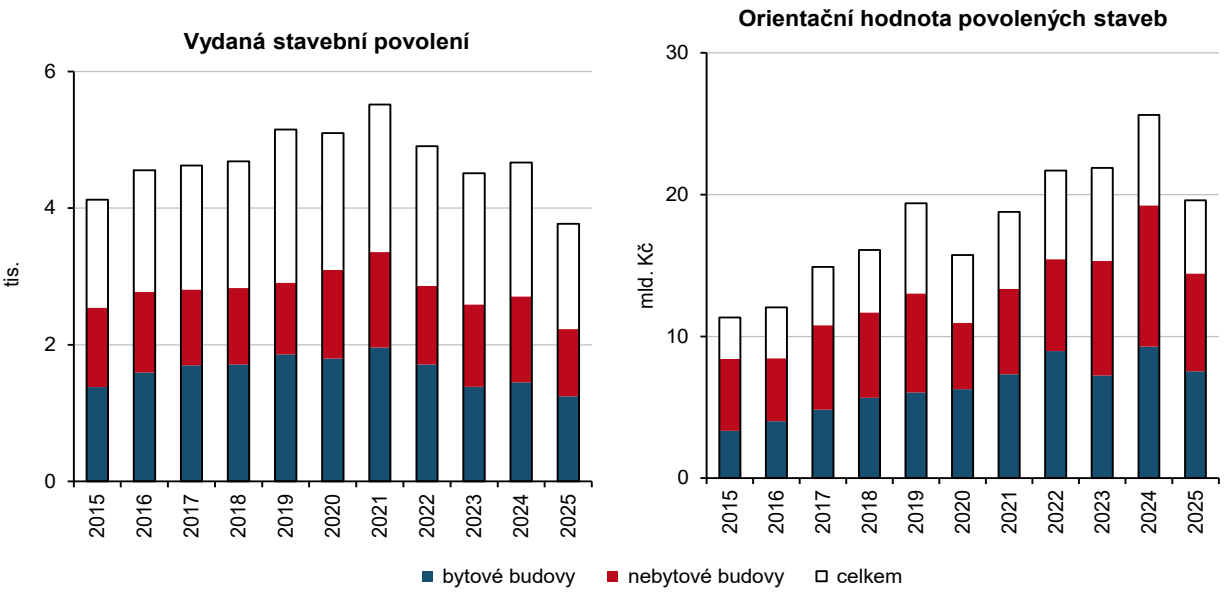
Graf 3.26 Stavební práce "S" provedené na území Kraje Vysočina

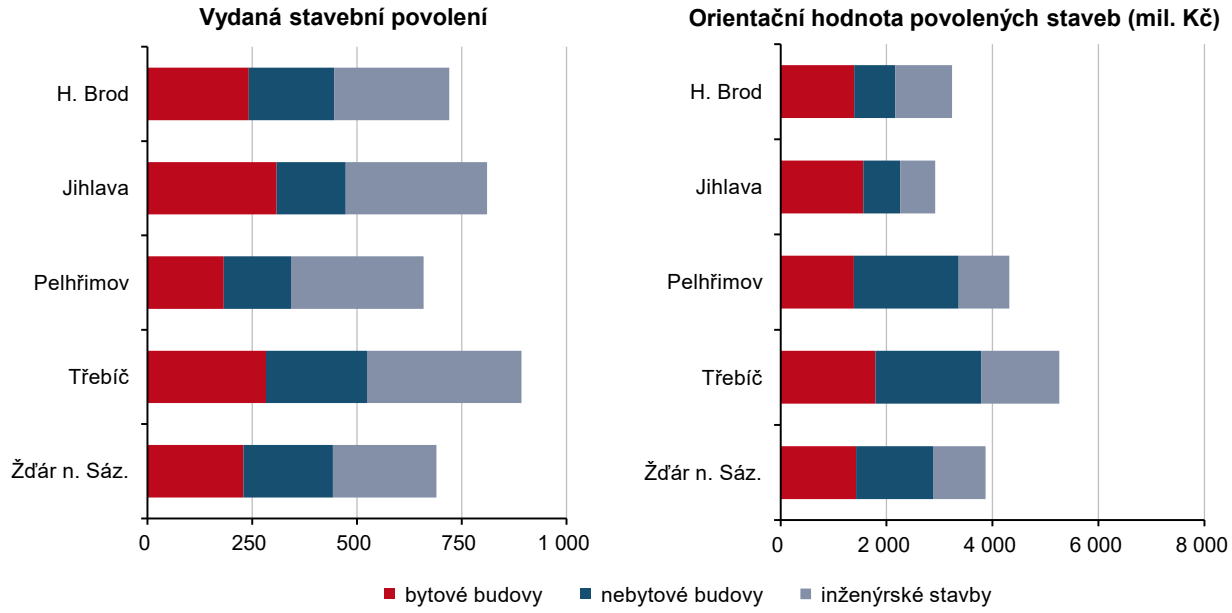
Dále rostla předpokládaná hodnota staveb.

Celková orientační předpokládaná hodnota staveb, na něž bylo v roce 2025 na Vysočině vydáno stavební povolení, činila 19 597 milionů Kč, což bylo téměř o čtvrtinu méně než v roce předchozím. Tato částka představuje 3,9 % celkové předpokládané hodnoty staveb za celou Českou republiku. Průměrná hodnota jednoho vydaného stavebního povolení činila v roce 2025 na Vysočině 5 194 tis. Kč, což představovalo 63,6 % úrovně České republiky, v mezikrajském srovnání je to pátá nejnižší hodnota (před kraji Jihočeským, Karlovarským, Libereckým a Pardubickým). Mezi okresy Vysočiny v tomto ukazateli vynikal pelhřimovský okres (26 % nad úrovní kraje), naopak nejmenší hodnoty byly vykazovány na Jihlavsku (30 % pod krajskou hodnotou).

Graf 3.27 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Kraji Vysočina

Graf 3.28 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby a okresů v roce 2025

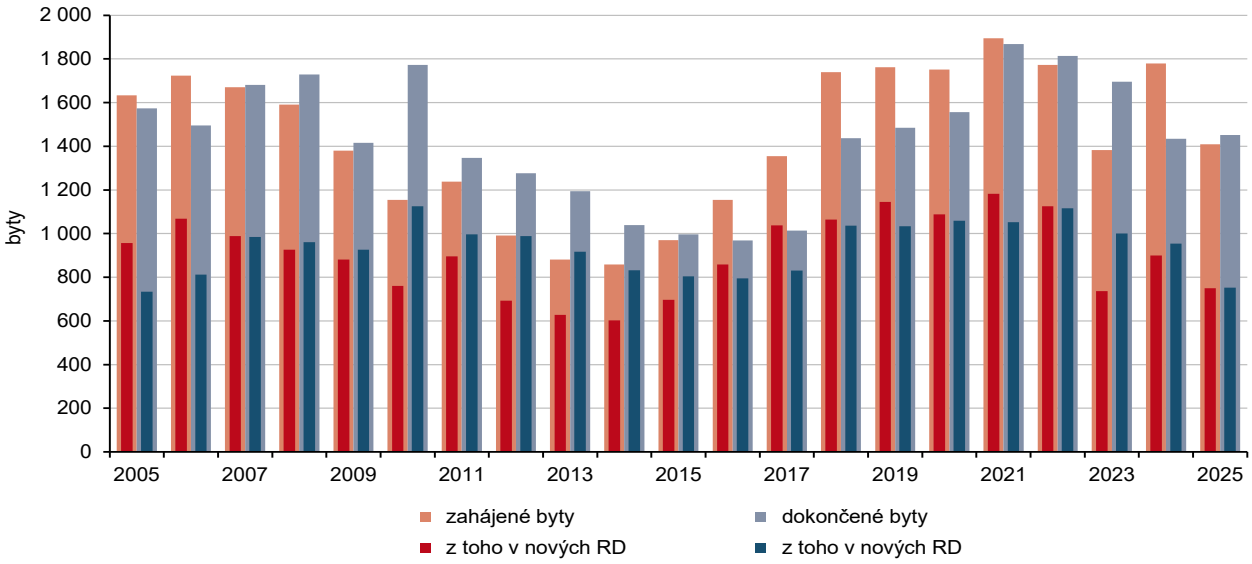

Bytová výstavba

Počet zahájených bytů v kraji meziročně výrazně poklesl.

Počet 1 383 v roce 2025 na Vysočině zahájených bytů představoval proti předchozímu roku pokles o 20,8 %, současně šlo o druhý nejnižší počet od roku 2019. Kraj Vysočina tak patří mezi menšinu regionů, v nichž byla zahájena výstavba menšího počtu bytů než v roce 2024. Na celkovém počtu zahájených bytů v celé České republice se Vysočina v roce 2025 podílela 3,9 %. V rámci kraje byla výstavba největšího počtu bytů zahájena na Třebíčsku (30,9 % celkového počtu), nejméně na Jihlavsku (16,7 %). Ze zahájených bytů připadala na Vysočině více než polovina na byty v nových rodinných domech.

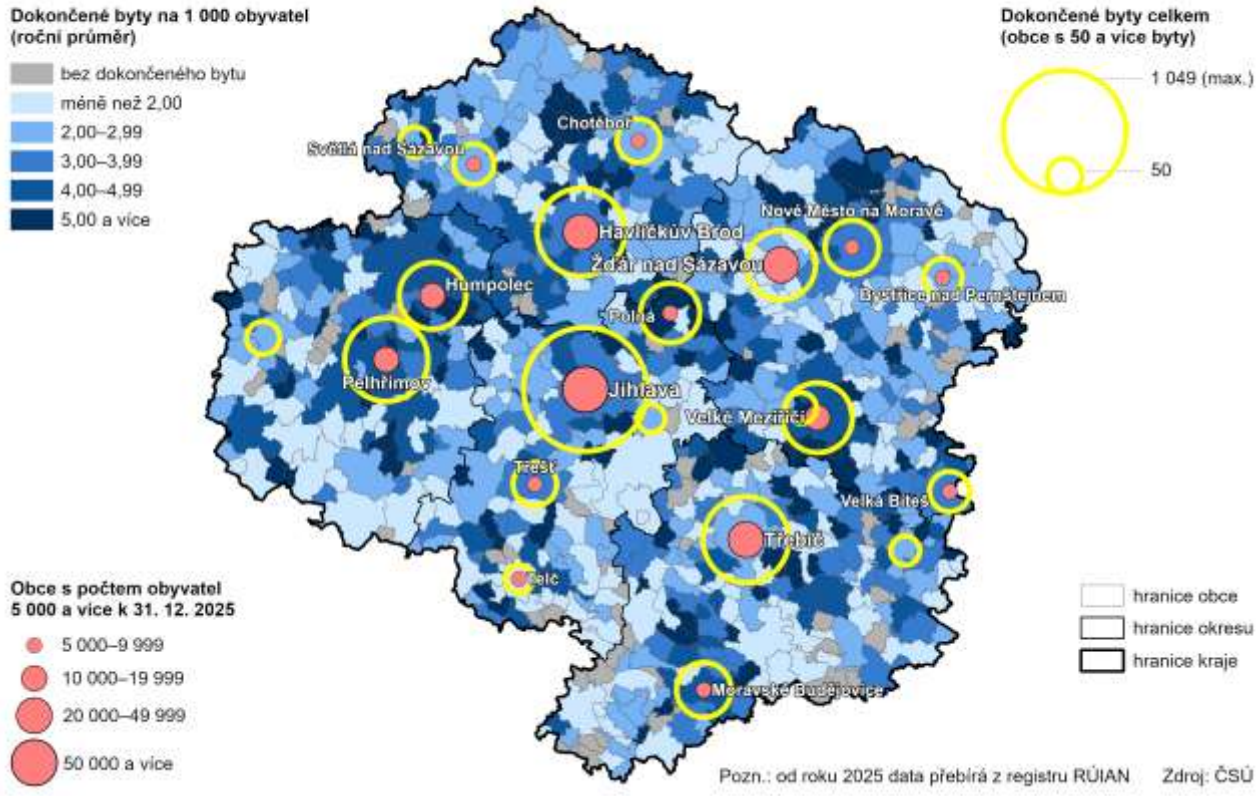
Graf 3.29 Bytová výstavba v Kraji Vysočina

Snížil se i počet dokončených bytů.

V roce 2023 bylo v Kraji Vysočina dokončeno 1 451 bytů, což proti předchozímu roku představovalo nárůst o 1,2 %, současně ale o druhou nejnižší hodnotu od roku 2019. Mezi dokončenými byty v kraji mírně převažovaly byty v nových rodinných domech, ale jejich podíl na bytové výstavbě byl podstatně nižší než v předchozích letech. Intenzita bytové výstavby v roce 2025 na Vysočině sice meziročně mírně vzrostla, přesto však zůstává pod úrovní celé České republiky. Činila 2,81 dokončených bytů na tisíc obyvatel (oproti 3,07 za ČR).

Bytová výstavba v obcích Kraje Vysočina v letech 2020 až 2025

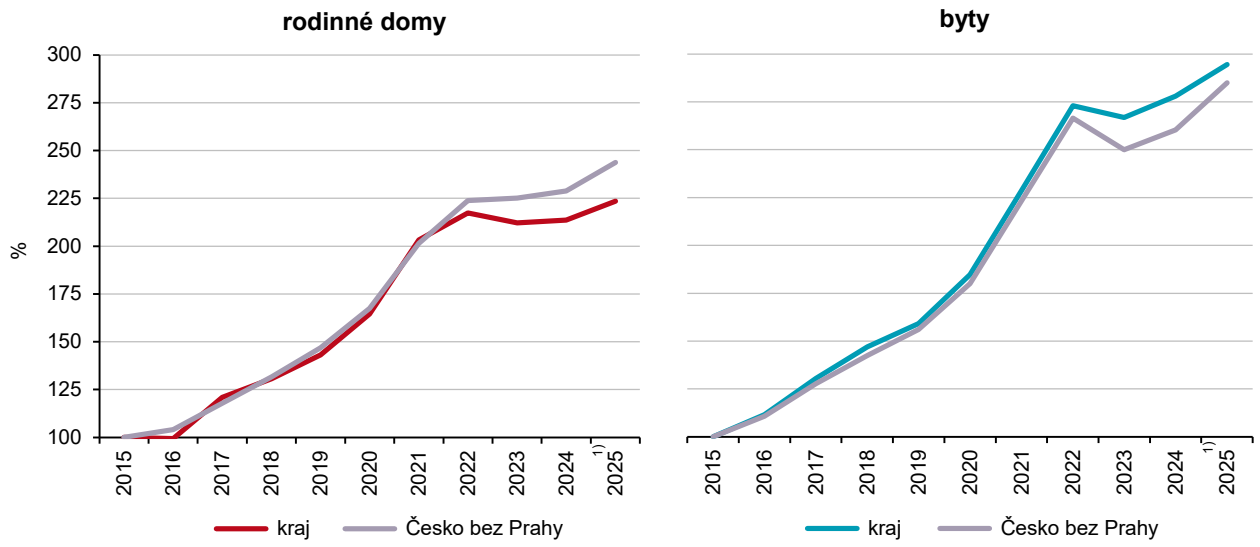

Ceny nemovitostí

Kupní ceny rodinných domů a bytů rostou.

Průměrná kupní cena rodinných domů v Kraji Vysočina dosáhla v roce 2025 hodnoty 47 125 Kč/m^2, tj. o 1,6 % více než v období v roce 2024, proti republikovému průměru byla nižší o 8 941 Kč. Ještě vyšší byla průměrná kupní cena bytů, která činila v roce 2025 v kraji 56 720 Kč/m^2, což oproti předchozímu roku představuje zvýšení o 12,2 %. V celé ČR byla kupní cena bytů ještě o 15 690 Kč/m^2 vyšší.

Graf 3.30 Indexy cen nemovitostí v Kraji Vysočina a Česku bez Prahy (průměr roku 2015 = 100)

1) údaje za rok 2025 jsou předběžné

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Doprava

Další růst počtu automobilů.

Silniční síť v Kraji Vysočina dosahuje délky 5 039 km, z toho je 92 km dálnic a 427 km silnic I. třídy. Provozní délka železničních tratí v kraji činila 575 km. Ke konci roku 2025 bylo v Kraji Vysočina registrováno 313 720 osobních a dodávkových automobilů. Jejich počet neustále roste, v roce 2025 činil meziroční nárůst 1,8 %. Nákladních automobilů bylo na Vysočině registrováno 35 965 (meziroční nárůst 1,2 %). Výrazně, o 6,7 %, se meziročně snížil počet autobusů, kterých bylo ke konci roku 2025 registrováno 955. V dřívějších letech (a také v roce 2024) počet autobusů v kraji překračoval hranici jednoho tisíce vozidel. Podobně jako v jiných krajích i na Vysočině plynule roste počet motocyklů, registrovaných 83 066 motocyklů představovalo meziroční přírůstek 2,4 %.

Více zboží po silnici, silniční doprava je dominantní.

Nejnovější data o dopravních výkonech jsou k dispozici za rok 2024. V tomto roce bylo na Vysočině přepraveno po železnici v rámci kraje 47 tis. tun nákladů, do jiných krajů bylo vyvezeno 275 tis. tun a z jiných krajů na Vysočinu dovezeno 519 tis. tun nákladu. Do jiných krajů vycestovalo po železnici 841 tisíc osob, z jiných krajů cestovalo do kraje 875 tisíc osob, v rámci kraje se přepravilo 2,6 mil. cestujících. Výrazně vzrostla především přeprava cestujících i věcí v rámci kraje. Silniční doprava na Vysočině přepravila ve stejném období v rámci kraje více než 17 mil. tun nákladů. Do ostatních krajů bylo vyvezeno 6,1 mil. tun nákladů a do kraje bylo dovezeno 7,1 mil. tun. V porovnání s předchozím rokem se objem vnitrokrajské silniční nákladní dopravy zvýšil bezmála o třetinu, vzrostl také objem dovozu (o 7,6 %) a vývozu (o 5,8 %) nákladu přes hranice kraje.

Nárůst počtu cestujících ve veřejné dopravě.

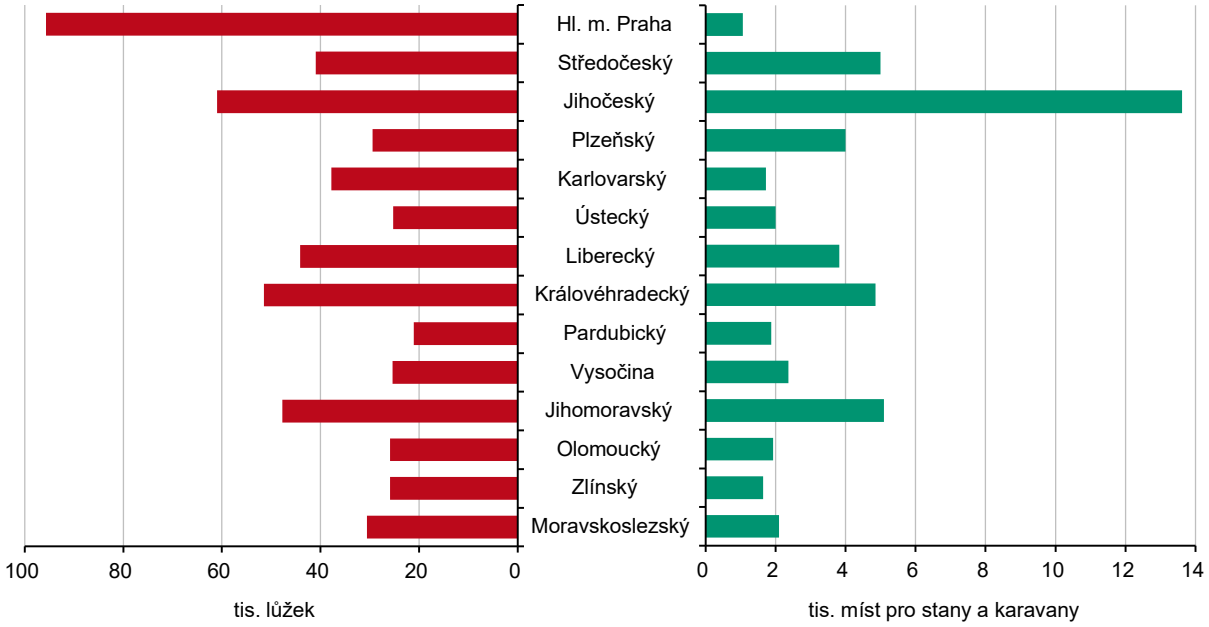
Veřejná autobusová doprava v rámci regionu přepravila 17,7 mil. osob, což bylo proti předchozímu roku o 9,7 % více. V rámci městské hromadné dopravy bylo přepraveno 20,6 mil. osob, z toho bezmála 60 % připadalo na trolejbusy, zbytek na autobusy. U obou typů dopravních prostředků byl zaznamenán nepatrný meziroční nárůst.

Cestovní ruch

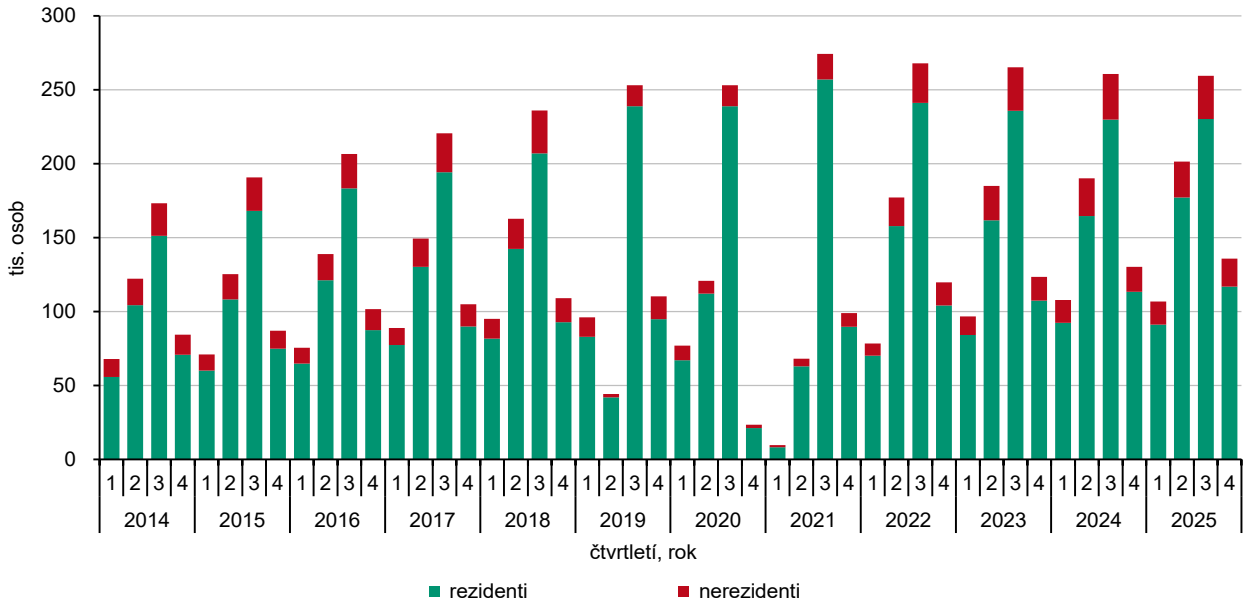
Turistický ruch opět ožil, více hostů z tuzemska i ciziny než před covidem.

V roce 2025 měli turisté v Kraji Vysočina k dispozici 455 hromadných ubytovacích zařízení s 25 394 lůžky. Přibližně třetina ubytovacích kapacit připadá na Žďársko. Počet domácích i zahraničních hostů v kraji postupně po útlumu v covidových letech opět výrazně rostl. Během roku 2025 kraj navštívilo přes 700 tisíc hostů, což bylo zhruba o 15 tisíc více než v roce 2024 a proti roku 2019 činil nárůst bezmála 100 tisíc osob. Zahraniční návštěvníci v roce 2025 tvořili 12,1 % z hostů celkem, což se prakticky rovná jejich podílu v posledním roce před covidem. Průměrná doba pobytu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních se v posledních letech nemění. U hostů celkem v roce 2025 činila 3,3 dne, u hostů z ciziny 3,2 dne.

Graf 3.31 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2025

Graf 3.32 Hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Kraji Vysočina

K nejčastějším návštěvníkům na Vysočině patří Slováci a Němci.

Ve struktuře zahraničních hostů jednoznačně převažují návštěvníci ze Slovenska a z Německa. V roce 2025 slovenských občanů přijelo více než 23 tisíc, německých více než 18 tisíc, což dohromady představovalo téměř 45 % všech zahraničních turistů. K dalším zemím, jejichž občané na Vysočinu zavítali ve větším počtu, patří Polsko, Ukrajina, Rakousko a též Nizozemsko. Zahraniční hosté strávili v kraji průměrně 2,2 nocí, z častějších hostů nejvíce času strávili Nizozemci (průměrně 3,4 přenocování), zatímco u nejhojněji zastoupených Slováků to jsou 2 přenocování a u Němců 2,2 přenocování.

Graf 3.33 Zahraniční hosté ubytovaní v HUZ podle země původu v Kraji Vysočina

